

Aanvraag Toets Macrodoelmatigheid nieuwe opleiding

Associate degree Life Sciences

Cluster Engineering, Life Sciences & ICT
Domein Life Sciences, Hanze, Groningen

Basisgegevens instelling

Naam instelling	Hanze
BRIN-code	25BE
KvK-nummer	41012703
Contactpersoon aanvraag	
Contactpersoon CvB	

Basisgegevens opleiding

Kenmerk aankondiging	Nieuwe opleiding
Naam	Life Sciences
Oriëntatie en niveau (Ad, hbo-ba, hbo-ma, wo-ma)	Associate degree
Vorm (voltijd, deeltijd, duaal)	Deeltijd en Duaal
Gemeente(n) waar de opleiding wordt gevestigd	Groningen
Taal	Nederlands
Studielast	120 EC
Studieduur	2 jaar
Beroepsvereisten	Geen
Capaciteitsbeperking	Geen
Beoogde startdatum	1 september 2027
ISAT-code (indien bekend)	Nog niet bekend
RIO-(sub)onderdeel	Techniek
ISCED-rubriek (optioneel)	0531Chemistry

Inhoudsopgave

1	Inhoud opleiding en onderwijsprogramma.....	5
1.1	Inhoud van de opleiding	5
1.2	Landelijke competenties en opleidingsprofiel.....	6
1.3	Onderwijsprogramma.....	7
2	Doelgroep van de opleiding en nadere vooropleidingseisen.....	8
3	Beroeps-/arbeidsmarktprofiel afgestudeerden	9
4	Afstemming	11
4.1	Afstemming met de HAN.....	11
4.2	Afstemming met het DAS	11
4.3	Afstemming met Van Hall Larenstein en NHL Stenden	12
4.4	Afstemming Noorderpoort	12
5	Analyse verwant (toekomstig) aanbod.....	13
6	Geschatte instroom in de nieuwe opleiding	13
7	Onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte.....	17
7.1	Arbeidsmarktbehoefte – kwantitatief	17
7.2	Arbeidsmarktbehoefte – kwalitatief.....	26
8	Noodzaak tot start nieuwe opleiding	30
8.1	Noodzakelijke aanvulling	30
8.2	Niet passend binnen het bestaande aanbod.....	32
8.3	Geen negatieve spreidingsgevolgen	32
9	Aansluiting instellingsprofiel	33
9.1	Het Hanze strategisch plan	33
9.2	Aansluiting profielen andere instellingen.....	34
10	Voorstel RIO-indeling	34
11	Voorstel ISCED-indeling.....	35
	Bijlagen bij de aanvraag doelmatigheid Ad Life Sciences	36

Inleiding

Voor u ligt de hernieuwde aanvraag macrodoelmatigheidstoets voor de Ad Life Sciences van de Hanze. In deze nieuwe versie zijn de adviezen die de commissie ons heeft gegeven ter harte genomen. Zo is besloten de duale variant van de opleiding toe te voegen aan de aanvraag. Ook zijn de kwantitatieve gegevens zorgvuldiger en uitgebreider opgenomen.

Specifieke kennis en vaardigheden

Het doel van deze deeltijd en duale opleiding is om Ad Life Sciences-professionals op te leiden met goede laboratoriumvaardigheden en daarnaast coördinerende vaardigheden en kennis van digitaliserings-, AI- en duurzaamheidsvraagstukken: klaar voor de veranderende werkzaamheden op het moderne laboratorium. De noodzaak voor deze Ad Life Sciences ligt allereerst in de behoefte aan die specifieke kennis en vaardigheden in de Life Sciences & Health sector. Werkgevers benadrukken het belang van die kennis en vaardigheden en uit de kwantitatieve en kwalitatieve analyses komt die behoefte ook duidelijk naar voren.

Hiaat in het huidige aanbod

Het bestaande opleidingsaanbod is in relatie tot deze arbeidsmarktbehoefte niet voldoende. Het huidige opleidingsaanbod kan niet voorzien in de vraag naar nieuw personeel met de juiste kwalificaties. In de noordelijke regio is het bijvoorbeeld voor mbo-4-afgestudeerden in de chemie of biologie niet mogelijk een passende deeltijd of duale opleiding te volgen. Daarnaast biedt deze Ad een alternatief voor studenten die de bacheloropleidingen van Chemie of Biologisch en Medisch Laboratoriumonderzoek niet kunnen afronden met een diploma. Zij kunnen met deze Ad-opleiding wel een erkend diploma halen. De roep vanuit de werkgevers is bovendien om bij- en opscholingstrajecten in te zetten voor hun huidige werknemers. Met deze Ad Life Sciences geven we ook daaraan gehoor.

Juist in het noorden

Juist in krimpregio's is het van economisch belang en nodig voor de leefbaarheid om te investeren in het opleidingsaanbod om die regio's aantrekkelijk te houden. Specifiek voor Noord-Nederland geldt dat hier door landelijke focus en regionale investeringen een grote groei wordt voorspeld van de al stevig aanwezige Life Sciences sector. Ook deze ontwikkeling versterkt de noodzaak van deze nieuwe Ad Life Sciences.

Deeltijd en dual

Studenten kunnen in de deeltijdvariant starten of in de duale variant als zij beschikken over een passende werkplek. Eén lesdag per week vindt er uitgebreide theoretische overdracht plaats op de Hanze. Verder worden werkzaamheden op de werkplek gebruikt voor de portfolio-opdrachten van de opleiding. Deeltijdstudenten volgen extra praktijkonderwijs op de Hanze, bijvoorbeeld op de laboratoria of bij een kenniscentrum. Deeltijdstudenten die een passende werkplek vinden tijdens de studie kunnen overstappen naar de duale variant van de opleiding.

1 Inhoud opleiding en onderwijsprogramma

De Hanze is voornemens om een deeltijd en duale Associate degree-opleiding (Ad-opleiding) Life Sciences te starten. Deze opleiding is gericht op het beheren, analyseren, verbeteren en verduurzamen van werkprocessen, kwaliteitszorg, applicaties en apparatuur in laboratoria. Met deze opleiding krijgen professionals (voornamelijk met een mlo-achtergrond) een bredere kennisbasis en groeien ze door naar een meer probleemoplossende, coördinerende en verbindende rol op de werkvloer. De nieuwe Ad past goed bij de speerpunten van de Hanze:¹ het positioneren van goed opleidingsaanbod in een krimpregio en aansluiten bij de groeiende vraag naar bijscholing en Leven Lang Ontwikkelen.

De Ad Life Sciences hoort bij het domein Life Sciences van het cluster Engineering, Life Sciences & ICT. Het huidige aanbod aan opleidingen binnen Life Sciences bestaat uit vier bacheloropleidingen:

- Biologie en Medisch Laboratoriumonderzoek, met de majors Biologische en Medische Research en Medische Diagnostiek
- Bio-informatica
- Chemie
- Chemische Technologie

Deze opleidingen zijn aangesloten bij het landelijke Domein Applied Science (DAS). Alle hbo-bacheloropleidingen binnen de toegepaste natuurwetenschappen vallen onder het DAS.² Het DAS is een samenwerkingsverband van opleidingen en het werkveld binnen dit domein. Zie ook paragraaf 4.2.

1.1 Inhoud van de opleiding

De Ad-opleiding Life Sciences focust op verschillende nieuwe vaardigheden binnen het laboratorium, zoals kwaliteit in het lab, digitalisering, AI, beheren en duurzaamheid. Het is een gecombineerde biologie- en chemie-opleiding, waarin studenten worden opgeleid om als verbinder te functioneren tussen verschillende vakgebieden binnen het laboratorium. Afgestudeerden kunnen werken in organisaties gericht op geneesmiddelenontwikkeling, productie van chemische en biologische producten, en toegepast onderzoek.

Het niveau van de opleiding ligt op NLQF-niveau 5, tussen mbo-4 (NLQF-niveau 4) en de hbo-bachelor (NLQF-niveau 6). Het verschil in niveau komt onder andere tot uiting in het probleemoplossend vermogen. Een mbo-4-opgeleide professional kan problemen constateren en uitvoeren volgens vastgestelde instructies, terwijl een Ad-afgestudeerde ook eenvoudige problemen kan analyseren en oplossen. Een hbo-bachelor houdt zich daarnaast bezig met meer complexe probleemstellingen en onderzoeksvragen. De Ad-afgestudeerde vervult hiermee een meer coördinerende rol, draagt bij aan vernieuwing of verbetering van bestaande methoden en communiceert hierover binnen de organisatie.

Na afronding van de opleiding zijn afgestudeerden niet alleen in staat om uitvoerend aan het werk te gaan, maar ook om op het gebied van analysetechnieken in de chemie en biologie werkprocessen, applicaties, kwaliteitszorg en apparatuur (digitaal) te beheren, analyseren, verbeteren en verduurzamen. Daarnaast beschikken zij over sterke communicatieve vaardigheden en zijn zij in staat om verbinding te leggen tussen de werkvloer, leidinggevend en verschillende afdelingen binnen het laboratorium.

Het curriculumoverzicht staat in bijlage 1.³

¹ https://www.hanze.nl/binaries/_cb_1768472757740/content/assets/hanze/nl/over-hanze/hanze-strategisch-plan-2026-2031---nl-def.pdf, pagina 9

² [Stichting DAS — Domein Applied Science](#)

³ Curriculum Ad Life Sciences, deeltijd en duaal, bijlage 1

1.2 Landelijke competenties en opleidingsprofiel

Op het moment van schrijven is er nog geen hogeschool in Nederland die een Ad in de Life Sciences heeft. De HAN heeft op dit moment een Ad Chemie ontwikkeld. Hun CDHO-aanvraag en Toets nieuwe opleiding zijn inmiddels goedgekeurd. Vanaf het begin van de ontwikkeling van de Ad Life Sciences-opleiding zijn we in contact met de HAN.

In verschillende overleggen⁴ hebben we samen met de HAN het landelijk competentieprofiel voor een Associate degree binnen het DAS opgesteld: het gaat om de competenties Onderzoeken, Experimenteren, Beheren, Adviseren, Instrueren, Projectmatig werken en Zelfsturing. De Ad chemie en de Ad Life Sciences hebben het ontwerp van de opleiding gebaseerd op die ontwikkelde competenties, in samenhang met de DAS-competenties⁵ op bachelorniveau en de Ad-leerresultaten op NLQF-niveau 5,⁶ zie ook figuur 1.

Figuur 1: Ad leerresultaten uit beschrijving NLQF niveau 5

Als voorbeeld staat de ontwikkelde en afgestemde competentie 'Beheren' (inclusief handelingsindicatoren) in figuur 2.

⁴ Correspondentie en notulen overleg Hanze en HAN, bijlage 02

⁵ [Competenties — Domein Applied Science](#)

⁶ https://www.deassociatedegree.nl/wp-content/uploads/Beschrijving-van-niveau-5_NL_nov2022-1.pdf, pagina 6

	Niveau I	Niveau II
Competentie Beheren	De Ad student handelt binnen de gegeven kaders en procedures beschreven in relevante beheersystemen en communiceert over de naleving hiervan naar zijn leidinggevende en eigen team.	De Ad student toetst werkzaamheden van zichzelf en anderen in het eigen team aan procedures omschreven in relevante beheersystemen en rapporteert hier doelgericht over aan direct betrokkenen.
	De Ad student laat dat zien door:	De Ad student laat dat zien door:
A Context	Blijk te geven van globale kennis binnen de context waarbinnen relevante beheersystemen zijn ingericht.	De relevantie van procedures volgend uit het beheersysteem te verklaren binnen de context.
B Inrichting en inhoud van het systeem	De richtlijnen van relevante beheersystemen na te leven door passend te handelen bij de uitvoering van de eigen werkzaamheden.	Te zorgen voor toetsing en naleving van de richtlijnen van relevante beheersystemen van zichzelf en anderen.
C Communicatie en rapportage	Te communiceren over (de naleving van) de richtlijnen van de relevante beheersystemen bij uitvoering van zijn werkzaamheden aan leidinggevend en eigen team.	Doelgericht te rapporteren over (de naleving van) de richtlijnen van de relevante beheersystemen aan direct betrokkenen.

Figuur 2: Competentie beheren voor het landelijke competentieprofiel.

Afgestudeerden van de Ad Life Sciences zullen uiteindelijk de competenties op onderstaand niveau beheersen (tabel 1).

Tabel 1: Competentieprofiel Ad Life Sciences

Competenties	Niveau
Onderzoeken	1
Experimenteren	2
Beheren	2
Adviseren	1
Instrueren	1
Projectmatig werken	2
Zelfsturing	2

Omdat de inhoud van de Ad-opleidingen van de Hanze en de HAN verschillen is er in overleg met de DAS besloten dat er twee landelijke opleidings(/beroeps-)profielen worden ontwikkeld; Hanze voor Life Sciences en HAN voor Chemie. Voor de Ad Life Sciences bevat het profiel ook een Body of Knowledge & Skills. Het profiel is nog in ontwikkeling.

1.3 Onderwijsprogramma

De opleiding wordt aangeboden in zowel een duale als een deeltijdvariant. Studenten in de duale variant hebben een voor de opleiding relevante werkplek. Werkzaamheden op deze werkplek kunnen meetellen voor de opleiding en worden gebruikt voor het uitvoeren van opdrachten. Daarnaast volgen zij één dag per week theorieonderwijs.

De deeltijdvariant is bedoeld voor studenten zonder relevante werkplek. Naast één dag theorieonderwijs volgen deze studenten een extra dag praktijk- of projectonderwijs op de Hanze. Als hun situatie verandert, kunnen studenten tijdens de opleiding overstappen van de deeltijdvariant naar de duale variant en andersom. De deeltijd en duale studenten worden beschouwd als één groep en zitten samen in de klas.

De opleiding wordt voor de duale student plaatsafhankelijk aangeboden. Dat houdt in dat het theorieonderwijs zowel fysiek als online te volgen is, met uitzondering van een of twee

terugkomdagen per kwartaal. Volgt een student de deeltijdopleiding, dan vindt het praktijkonderwijs op de Hanze plaats.

In bijlage 1 staat het curriculum: een schematische weergave van het tweejarige Ad-programma. Studenten doorlopen zes blokken van tien weken, waarin zij zich stapsgewijs de benodigde theoretische kennis en praktische vaardigheden eigen maken. Belangrijke onderwerpen zijn chemie, biologie, labvaardigheden, kwaliteitszorg en digitalisering. Studenten ontvangen theoretische toelichting ter ondersteuning van de opdrachten die zij uitvoeren, waarbij de complexiteit gedurende de opleiding toeneemt. De opleiding wordt afgesloten met een afstudeertraject van een half jaar bij een chemisch of biologisch bedrijf; voor duale studenten is dit in principe de eigen werkplek.

In elke module wordt de theorie direct gekoppeld aan de praktijk. Het vertrekpunt is steeds een duidelijk beargumenteerd probleem, een hiaat, een uitdaging of een actueel thema, bij voorkeur afkomstig uit de eigen werkpraktijk van de student. Deze urgentie vormt het startpunt van het leerproces. Voorbeelden van opdrachten waar studenten tijdens de opleiding aan werken zijn:

- het uitvoeren van een analyse en het schrijven van een meetrapport met aanbevelingen ter verbetering en/of verduurzaming;
- het analyseren van het gebruik van generatieve AI binnen het laboratorium en het formuleren van aanbevelingen voor verdere toepassing;
- het schrijven van een applicatie- of beheerplan.

Naast de vakinhoudelijke onderdelen werken studenten aan een doorlopende leerlijn Beroepscompetenties, waarin aandacht is voor soft skills zoals samenwerken, communiceren en reflecteren. Studenten laten deze vaardigheden zien op hun werkplek, tijdens praktijkonderwijs op de Hanze en binnen de verschillende projecten (met name in studiejaar 2) of opdrachten. Binnen deze leerlijn werken we met Communities of Learners (CoL's). Dat betekent dat studenten gedurende een onderwijsblok in vaste groepen samenwerken en van en met elkaar leren. In de CoL's worden deeltijd- en duale studenten gemixt, waardoor zij leren van elkaars werkpraktijk. Naast een enkele theorietoets in het curriculum, werken studenten vooral met een portfolio, een persoonlijk ontwikkelplan en voeren zij regelmatig reflectiegesprekken over hun professionele ontwikkeling.

Wanneer een student voor een bepaalde module geen passende werkpraktijk heeft, wordt het bijbehorende practicum of project aangeboden in een van de labzalen of kenniscentra van de Hanze. De opleiding hanteert één docententeam en één curriculum. Duale en deeltijdstudenten volgen waar mogelijk gezamenlijk onderwijs of werken samen in projecten en CoL's. Dit versterkt de verbinding tussen beide groepen en borgt de kwaliteit en consistentie van het onderwijs.

2 Doelgroep van de opleiding en nadere vooropleidingseisen

Primair richt de Ad-opleiding, deeltijd en duaal, zich op afgestudeerden én werkenden met een mlo-diploma niveau 4. Studenten kunnen instromen bij de Ad Life Sciences aan de Hanze met de volgende vooropleidingen:

- mlo-niveau 4
- andere instroom via 21+-regeling
- mbo-niveau 4

Heeft de student een relevante werkplek dan is een start in de duale variant van de opleiding mogelijk. Een student zonder relevante werkplek start in de deeltijdopleiding. Zoals al eerder aangegeven: verkrijgt een deeltijdstudent een relevante werkplek tijdens de studie dan is overstappen naar de duale opleiding mogelijk en vice versa.

Een student met een andere mbo opleiding op niveau 4 is ook toelaatbaar. Het kennisniveau en de motivatie worden vooraf vastgesteld op basis van een intakegesprek en eventuele toetsing, waarna een advies volgt. De student brengt vervolgens het benodigde kennisniveau op peil door zelfstudie, zodat hij of zij per 1 september met de opleiding kan starten.

Naast instroom van bovengenoemde studenten kunnen ook havisten en vwo'ers starten met de Ad Life Sciences. Het programma is zo ontwikkeld dat deze studenten geen hiaat in kennis of praktijk zullen krijgen. Zij zullen echter vaker instromen in de voltijd bacheloropleidingen.

We zien steeds vaker dat mlo-afgestudeerden niet doorstuderen in de voltijds bacheloropleiding omdat ze tijdens hun mlo-opleiding al een baan aangeboden krijgen. Een voltijdopleiding is voor deze studenten niet haalbaar. Onze duale Ad-opleiding maakt het voor deze studenten wel haalbaar om door te studeren na het mlo.

We zijn daarnaast als Hanze voornemens om in de toekomst nog een bachelor Chemie in deeltijd/duaal te starten. Hierdoor wordt de route van mlo naar Ad naar BSc erg aantrekkelijk. Deze deeltijd/duale bachelor Chemie zullen we zo ontwikkelen dat hij voldoet aan het doorstroomkader voor een verwante opleiding van het platform Associate degree.⁷

3 Beroeps-/arbeidsmarktprofiel afgestudeerden

Gesprekken met bedrijven wijzen uit dat er behoefte is aan nieuw personeel en aan opscholing van het huidige personeel. Tijdens de ontwikkeling van deze opleiding zijn meerdere brainstormsessies met vertegenwoordigers uit het werkveld georganiseerd. In deze sessies is gezamenlijk (met de Hanze en het bedrijfsleven) verkend hoe het laboratorium en de werknemer van de toekomst eruitzien en welke taken de komende jaren naar verwachting zullen veranderen.

Bedrijven geven aan dat hiaten bestaan in de kennis en vaardigheden van al opgeleide medewerkers met een mbo-4-opleiding en mbo-afgestudeerden. Het blijkt dat steeds meer handelingen worden geautomatiseerd, waardoor de focus verschuift van de routinematige werkzaamheden zoals pipetteren en monsters opwerken, die vaak worden uitgevoerd door mbo-4-opgeleiden, naar taken op het gebied van kwaliteitscontrole en -borging. Ook neemt het belang van digitalisering, generatieve AI en verduurzaming in het werkveld sterk toe. Extra bevestiging van deze belangrijke onderwerpen wordt ook gezien in de bronnen die geraadpleegd zijn en weergegeven in paragraaf 7.2 'kwalitatieve arbeidsmarktbehoefte'. Deze bronnen laten een groei zien van de Life Sciences & Health sector waarbij kwaliteitscontrole, verduurzaming en digitalisering inclusief AI worden benoemd als belangrijke kwalificaties voor personeel. Binnen de nieuwe Ad-opleiding besteden we nadrukkelijk aandacht aan deze onderwerpen, zodat zowel nieuwe als opgeschoolde Ad-werknemers deze vaardigheden kunnen toepassen op het moderne laboratorium.

De inhoud van de Ad-opleiding is niet vergelijkbaar met de eerste twee jaar van een hbo-bacheloropleiding. Naast een basis in chemie én biologie richt de Ad zich nadrukkelijk op vaardigheden en taken die door het werkveld worden gevraagd van de analist van de toekomst. Het bredere profiel van de Ad, waarin zowel biologie en chemie naar voren komen, zorgt ervoor dat de Ad'er een verbindende rol kan aannemen op het laboratorium. De Ad'er begrijpt wat er speelt op verschillende

⁷ [Van Doorstroomkader naar uitvoering: procedure vaststelling directe verwantschap Ad-bachelor – Overlegplatform Associate degree](#)

afdelingen van een laboratorium en kan op het gebied van beheren, digitaliseren en verduurzamen de coördinatie uitvoeren, problemen herkennen en oplossen en een eigen (deel)team aansturen.

Dit vertaalt zich naar een beroepsprofiel waarin de afgestudeerde Ad Life Sciences de volgende rollen en werkzaamheden vervult:

- uitvoeren en bewaken van laboratoriumprocessen binnen vastgestelde kwaliteits- en veiligheidskaders;
- signaleren van afwijkingen en bijdragen aan proces- en kwaliteitsverbetering;
- werken met digitale laboratoriumsystemen en data, inclusief het verantwoord inzetten van generatieve AI;
- ondersteunen bij audits, validaties en kwaliteitscontroles;
- coördineren en afstemmen van werkzaamheden binnen een (deel)team.

Werkgevers vinden het profiel van de opleiding erg aansprekend. Dat blijkt uit onderstaand citaat uit het werkgeversonderzoek uit 2026⁸ en uit figuur 3.⁹ Van de werkgevers geeft 95% aan de opleiding aansprekend te vinden. De overige 5% geeft aan dat de opleiding zeer aanspreekt.

“Een sterk punt in het profiel van de Ad Life Sciences vind ik dat de opleiding een duidelijke combinatie maakt van procesverbetering, kwaliteitsmanagement, digitalisering en generatieve AI, waardoor deze goed aansluit op de actuele uitdagingen binnen laboratoria zoals efficiëntie, compliance, datagedreven werken en personeelsschaarste.”

Citaat uit Arbeidsmarktanalyse rapport 2026

Figuur 3: Indruk die werkgevers hebben van het opleidingsprofiel

De werkzaamheden van afgestudeerden van de Ad Life Sciences passen goed bij NLQF-niveau 5. Deze Ad leidt daarmee op tot uitvoerende, praktijkgerichte en coördinerende functies in laboratoria binnen de biologie, biochemie, medische diagnostiek en toegepaste Life Sciences sector. De BRC2014-index (Codelijsten BRC 2014, gebaseerd op ISCO-08)¹⁰ geeft passende voorbeeldberoepen aan zoals cytologisch analist, (bio)chemisch analist en klinisch chemisch ingenieur. Afgestudeerden kunnen terecht in organisaties die zich richten op de ontwikkeling, productie en analyse van geneesmiddelen, de productie van (groene) biologische en chemische producten, de productie van biologisch afbreekbare producten voor (medische) toepassingen, en toegepast onderzoek en kennisontwikkeling in instellingen zoals ziekenhuizen.

⁸ Bijlagenrapportage arbeidsmarktanalyse Ad Life Sciences – Hanze – 2025-2026, bijlage 03, pagina 13

⁹ Rapportage arbeidsmarktanalyse Ad Life Sciences – Hanze – 2025-2026, bijlage 04, pagina 11

¹⁰ <https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/methoden/classificaties/onderwijs-en-beroepen/beroepenclassificatie--isco-en-sbc-->

4 Afstemming

Er heeft in verschillende overleggen afstemming plaatsgevonden: met het Domein Applied Science (DAS), met de hogescholen HAN, Van Hall Larenstein en NHL Stenden, en met het Noorderpoort.

Daarnaast hebben we gedurende het ontwikkelproces intensief overleg gehad met het werkveld. In de initiële fase (mei-juni 2024) waren dat verkennende gesprekken met diverse bedrijven. In een latere fase zijn de opleidingsplannen opnieuw gepresenteerd aan een selectie van deze bedrijven. Een aantal van hen neemt naar verwachting zitting in de werkveldadviescommissie (WAC) van de opleiding.

4.1 Afstemming met de HAN

Vanaf de start van de ontwikkeling van de Ad Life Sciences is er intensief contact en afstemming geweest met het docententeam van de HAN dat werkt aan de Ad Chemie. Gedurende dit traject zijn regelmatig overleggen georganiseerd om de beroepsprofielen en competenties van beide Ad-opleidingen op elkaar af te stemmen en het opleidingsniveau NLQF-niveau 5 te waarborgen. In samenwerking met de HAN is bovendien een landelijk competentieprofiel voor het DAS opgesteld. Landelijke opleidingsprofielen voor beide opleidingen zijn momenteel in ontwikkeling. Daarnaast participeren beide hogescholen in het landelijke overleg Ad (LOAd) (zie paragraaf 4.2).

De HAN heeft geen bezwaar tegen de start en positionering van de Ad Life Sciences. Door de gevoerde afstemming is inzicht verkregen in de overeenkomsten en verschillen tussen beide opleidingen en is geborgd dat beide opleidingen zelfstandig en herkenbaar gepositioneerd zijn binnen het DAS.

4.2 Afstemming met het DAS

Binnen het DAS is in december 2024 afstemming gezocht met collega hogescholen over het starten van de Ad Life Sciences aan de Hanze. Dit deden we samen met de HAN voor de Ad Chemie.¹¹

Alle opleidingen binnen het Domein Applied Science (DAS) nemen deel aan een landelijk overleg (LO). Tijdens dit overleg, dat ongeveer vier keer per jaar plaatsvindt, stellen we onder meer de competenties en het eindniveau vast. Daarnaast delen we onderwijspraktijken, onderwijservaringen en onderwijsmaterialen met elkaar.

Het DAS heeft voor de Associate degree-opleidingen het LOAd opgericht. Hierin vindt afstemming plaats over de positionering en inhoud van de Ad-opleidingen binnen dit domein. De Hanze vervult hierin de rol van voorzitter.

Het LOAd bestaat dus momenteel uit twee opleidingen: de Ad Chemie van de HAN en de Ad Life Sciences van de Hanze. Binnen dit overleg¹² zijn de landelijke Ad-eindniveaus vastgesteld en zijn de competenties en leeruitkomsten geformuleerd. Ook is besloten dat dit leidt tot twee afzonderlijke opleidingen, elk met een eigen landelijk profiel, instroomeisen en programma, waarbij onderlinge vergelijkbaarheid is geborgd, o.a. in de landelijke competenties. Via dit overleg en in overleg met het DAS worden verdere afspraken gemaakt over de inbedding van de Ad bij het DAS en bijvoorbeeld de publicatie op de website domeinappliedscience.nl.

¹¹ Memo maart 2025, DAS Onderwijs & Onderzoek uitwisseling december 2024, bijlage 05

¹² LOAd, Collaboration report, academic year 2024-2025, bijlage 06

Daarnaast heeft het LOAd tijdens een bijeenkomst in juli 2025 bijna alle overige Chemie- en BML-opleidingen geïnformeerd over de ontwikkelplannen en de vertaling van de Ad-leerresultaten naar DAS-competenties op NLQF-niveau 5. De betrokken opleidingen waren geïnteresseerd in de resultaten en spraken hun waardering uit voor de ontwikkeling. Via het LOAd en het DAS blijven we afstemmen met de HAN en andere hogescholen.

Binnen de noordelijke regio is apart nog afstemming geweest met formele vertegenwoordigers – directeur of opleidingsmanager – van Saxion, NHL Stenden en Van Hall Larenstein in het regionale overleg Noord van DAS. Zij juichen ons initiatief van de Ad Life Sciences toe en zijn geïnteresseerd in kennisuitwisseling.

4.3 Afstemming met Van Hall Larenstein en NHL Stenden

De ontwikkeling van deze Ad is daarnaast informeel besproken tussen de CvB-portefeuillehouders van NHL Stenden, Van Hall Larenstein en de Hanze. NHL Stenden wil ook graag een Ad ontwikkelen in het Life Sciences domein, maar heeft nog geen concreet plan. Zij willen graag meedenken en betrokken blijven, mochten ze in de toekomst ook een Ad gaan ontwikkelen. We blijven daarbij gezamenlijk zoeken naar samenwerkingsmogelijkheden en afstemming op complementair aanbod.

Ook Van Hall Larenstein is geïnteresseerd. Met hen is extra contact geweest over de (zeer beperkte) verwantschap tussen onze Ad Life Sciences en hun Ad Voedingsmiddelentechnologie.¹³

“Er zitten zeker overeenkomsten in op het vlak van eindtermen (onderzoeken, experimenteren e.d.) maar de overeenkomst op het gebied van vakkennis en beroepscontext is naar mijn inschatting klein. In de BOKS zijn algemene zaken hetzelfde (Systematische probleemaanpak, communicatie, algemene vaardigheden) maar bij de kenniselementen zitten grote verschillen. Daar waar de AD VT vooral zit op proces- en productoptimalisatie en kwaliteitszorg in voedingsmiddelenbedrijven, zit de AD Life Sciences vooral op analysetechnieken in een laboratoriumomgeving. Naar mijn inschatting is verwantschap tussen beide opleidingen klein.”

4.4 Afstemming Noorderpoort

De ontwikkeling van deze Ad is tot slot nog besproken met Noorderpoort (mbo-opleidingen). De mbo-opleidingen geven aan dat deze Ad een zeer wenselijke doorstroomroute biedt. Zij werken actief mee aan doorlopende leerlijnen en straks in de voorlichting aan hun eigen leerlingen. Ook vindt nog overleg plaats over het betrekken van mbo-docenten bij de ontwikkeling en uitvoering van onderdelen van het Ad-programma.

¹³ Afstemming Van Hall Larenstein - Hanze, bijlage 07

5 Analyse verwant (toekomstig) aanbod

Op dit moment zijn er geen lopende Ad-opleidingen binnen het domein Applied Science (DAS). Hierdoor is het niet mogelijk om een analyse uit te voeren op basis van instroom- en doorstroomgegevens van bestaand verwant aanbod. De analyse beperkt zich daarom tot het in ontwikkeling zijnde en toekomstige opleidingsaanbod.

Ad Chemie van de HAN

Zoals eerder al aangegeven, ontwikkelt ook de HAN een Ad-opleiding. De Ad Chemie van de HAN is door het CDHO en TNO (Toets Nieuwe Opleiding bij de NVAO) positief beoordeeld en bevindt zich momenteel in de fase van het aanvragen van een RIO-nummer. De instroom in deze Ad Chemie wordt door de HAN op 20 geschat.

Hoewel beide opleidingen enkele overlappende inhoudelijke componenten kennen, is er geen sprake van directe concurrentie. De geografische afstand tussen beide regio's is zodanig groot dat zij elk een eigen verzorgingsgebied bedienen. Inhoudelijk komen onderdelen zoals chemische analysetechnieken, basiskennis van de chemie en chemisch rekenen overeen. Deze vormen echter slechts een beperkt deel van het totale curriculum en zijn noodzakelijk als fundament voor de verdere verdieping en specialisatie, die plaatsvindt vanaf het tweede semester van het eerste jaar en gedurende het tweede studiejaar. De daadwerkelijke inhoudelijke overlap blijft daardoor beperkt. Verder richten beide opleidingen zich op verschillende doelgroepen. De Ad Chemie is een voltijdsopleiding, waarin voornamelijk havisten zullen instromen. De Ad Life Sciences is een deeltijd en duale opleiding die zich richt op mbo 4-afgestudeerden en werkenden, maar ook toegankelijk is voor afgestudeerden van de havo en vwo.

Ad Voedingsmiddelentechnologie van Van Hall Larenstein

Een andere opleiding die in het kader van een eerder CDHO-traject als zijdelings verwant is aangemerkt, is de Ad Voedingsmiddelentechnologie van Van Hall Larenstein. Deze opleiding heeft, zoals hiervoor al aangegeven, een duidelijk andere inhoudelijke focus en wordt daarom niet als concurrerend beschouwd. Waar de Ad Life Sciences zich primair richt op de farmaceutische sector, met een sterke koppeling tussen chemie en biologie en een focus op geneesmiddelenonderzoek, ligt bij de Ad Voedingsmiddelentechnologie de nadruk op processen en toepassingen binnen de voedingsmiddelenindustrie.

6 Geschatte instroom in de nieuwe opleiding

In 2024 heeft Lexnova een aantal onderzoeken uitgevoerd onder potentiële instromers van de Ad. In 2025 en 2026 zijn extra onderzoeken uitgevoerd door Lexnova om een beter onderbouwde schatting van de instroom te krijgen. De volgende onderzoeken zijn uitgevoerd: werkenden (2024), mbo-4 studenten studiejaar 3 en 4 (2024 en 2025) en werkgevers (2024 en 2026).

De data van overeenkomende onderzoeken uit 2024, 2025 of 2026 zijn gecombineerd. Dit betekent dat waar nodig de cijfers en percentages uit beide onderzoeken worden gepresenteerd of dat er een berekening zichtbaar wordt gemaakt waarin de gegevens additief worden verwerkt. Deze combinatie van onderzoeken is mogelijk om deze redenen:

- Werkenden zijn niet opnieuw bevraagd, dus zijn er geen dubbelingen van personen die nogmaals reageren.
- Mbo-4-studenten zijn wel opnieuw gevraagd. In deze populatie zitten nauwelijks tot geen dubbelingen, omdat de studenten die in 2024 zijn bevraagd afgestudeerd waren op het moment

dat de studenten in 2025 werden bevraagd. In 2025 zijn naast vierdejaars ook derdejaars mbo-4 studenten bevraagd.

- De werkgeversenquête is opnieuw uitgezet. In de enquête van 2024 hebben 34 bedrijven een respons gegeven. In de werkgeversenquête van 2026 hebben 19 nieuwe bedrijven een respons gegeven. Na afloop bleek één bedrijf beide enquêtes te hebben ingevuld. Dit bedrijf heeft in 2024 aangegeven geen behoefte aan scholing van huidige medewerkers of behoefte aan nieuwe medewerkers te hebben; in 2026 is er op beide vlakken wel behoefte. Er zijn dus geen getallen die dubbel tellen.

De resultaten van de onderzoeken zijn hieronder per groep gepresenteerd. In de laatste paragraaf van dit hoofdstuk wordt de geschatte instroom gepresenteerd in een tabel. De totale schatting van de instroom doen we per opleidingsvariant, deeltijd en dual.

Werkenden^{14,15} (2024)

Aan de respondenten (n=29) is gevraagd of zij geïnteresseerd zijn om deel te nemen aan de Ad Life Sciences. In figuur 4 zijn daarvan de resultaten weergegeven. Van de respondenten geeft 7% aan zeker geïnteresseerd te zijn in deelname (2 in absolute aantallen) en 45% is misschien geïnteresseerd (13 in absolute aantallen). Tellen we de twijfelaars voor een kwart mee dan volgt dat **ruim 18% (5)** van de werkenden interesse heeft voor deze opleiding. Dit aantal telt mee voor de deeltijdvariant van de opleiding.

Figuur 4. Interesse van werkenden in deelname aan de Ad Life Sciences

Deze respondenten waarderen de deeltijdvorm en de duur van twee jaar. Ook de breedheid en praktijkgerichtheid van de vakken worden als sterke punten genoemd. Daarnaast vinden zij de focus op artificial intelligence en het digitale lab belangrijk.

“Toevoeging van Artificial Intelligence in de opleiding, iets wat veel voorkomt in het werkveld maar weinig in opleidingen tot op heden.”

Citaat van een van de respondenten

Mbo-4 studenten uit studiejaar 3 en 4^{16,17,18,19} (2024 en 2025)

We hebben noordelijke ROC's, die de opleidingen Biologisch medisch analist en Chemisch fysisch analist aanbieden, benaderd in 2024 en 2025 met de vraag om onder hun studenten een vragenlijst uit te zetten. De groep bestaat uit mbo-4-studenten uit studiejaar 3 en 4. Deze studenten kunnen rechtstreeks na het behalen van hun diploma de Ad instromen. Studenten die starten met de

¹⁴ Instroomrapportage Ad Life Sciences werkenden 2024, bijlage 08

¹⁵ Bijlagenrapportage behorend bij instroomrapportage Ad Life Sciences werkenden 2024, bijlage 09

¹⁶ Instroomrapportage Ad Life Sciences mbo-4 – 2024, bijlage 10, p.11

¹⁷ Bijlagenrapportage behorend bij instroomrapportage Ad Life Sciences mbo-4 – 2024

¹⁸ Rapportage instroomenquête Ad Life Sciences – mbo-4 – 2025-2026, bijlage 12, p. 13

¹⁹ Bijlagenrapportage instroomenquête Ad Life Sciences – mbo-4 – 2025-2026, bijlage 13

opleiding zonder werkplek kunnen deelnemen aan de deeltijd Ad. Mbo-4-afgestudeerden met een geschikte werkplek kunnen deelnemen aan de duale Ad.

Tabel 2: Interesse deelname mbo-studenten aan de Ad Life Sciences

Jaar (aantal respondenten)	Interesse deelname mbo-studenten (ja, zeker)	Interesse deelname mbo studenten (ja, misschien)
2024 (n = 19)	7 (37%)	8 (42%)
2025 (n = 95)	23 (24%)	39 (39%)
Totaal (n = 114)	30 (26%)	47 (41%)

De vragenlijsten zijn ingevuld door 114 mbo-studenten. Van hen geeft ruim 26% (30) aan ‘zeker’ de opleiding te willen doen en 41% geeft aan misschien de opleiding te willen doen. Tellen we de twijfelaars voor een kwart mee, dan heeft **circa 37% (42)** interesse voor deze opleiding.

Om een goede jaarlijkse instroom te kunnen schatten, kijken we in de BI-applicatie van Atlas²⁰ van de website SBB²¹ naar het aantal gediplomeerden van de mbo-4 opleidingen Chemisch fysisch analist (25952) en Biologisch medisch analist (25953) van de noordelijke ROC's. We vinden dan 83 afgestudeerden in 2024-2025 (figuur 5). Als 37% van deze afgestudeerden interesse heeft in deze opleiding dan is de potentiële instroom 30 studenten per jaar. We hebben de studenten niet bevraagd naar hun voorkeur voor deeltijd of duaal. We tellen daarom de helft (15) van de studenten mee voor de instroom van de duale variant en de andere helft (15) voor de deeltijdvariant. Dit is een voorzichtige schatting: omdat de opleiding plaatsafhankelijk is, kunnen ook gediplomeerden buiten de noordelijke regio interesse hebben.

Kwalificatie	Instelling	BBL	BOL	Totaal
25952 - Chemisch fysisch analist	Drenthe College Terra	--	6	6
25952 - Chemisch fysisch analist	Firda	1	11	12
25952 - Chemisch fysisch analist	Noorderpoort	1	24	25
25953 - Biologisch medisch analist	Firda	--	20	20
25953 - Biologisch medisch analist	Noorderpoort	--	20	20

Figuur 5: Gediplomeerden mbo-4 opleidingen Chemisch fysisch analist en Biologisch medisch analist noordelijke ROC's (BBL = Beroepsbegeleidende Leerweg, BOL = Beroepsopleidende Leerweg)

Het meerjarenonderzoek onder mbo-studenten laat daarmee een stabiele interesse zien voor de Ad Life Sciences. Ze waarderen, zie ook onderstaande citaten, de optie om in deeltijd of duaal de Ad te kunnen volgen en daarna te kunnen doorstromen in de deeltijdopleiding bachelor Chemie die de Hanze voornemens is te starten.

"Ik zou graag willen doorstuderen, maar wil ook graag aan het werk. Dit is een goede oplossing."

Citaat van een van de respondenten

²⁰

<https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjoizWMvY2QyZTU0ZiBhNy00NGNmLTNmYWQ0NDE4MDdlZGMzOTAvIiwidCI6IjYkYjYzRmLTU3YmUtNGQ3OC1iNzk4LWQ3NiUwN2I2NTBINSIsImMiOiIh9>

²¹ <https://www.s-bb.nl/activiteiten/onderzoek-en-informatie/doelmatigheid/>

“Als ik mijn diploma haal zou ik kunnen doorstromen naar deeltijdbachelor.”

Citaat van een van de respondenten

Werkgeversonderzoek^{22,23,24,25} (2024 en 2026)

In 2024 en 2026 heeft Lexnova marktonderzoek gedaan waarbij werkgevers werd gevraagd hoeveel behoefte ze hebben aan nieuwe medewerkers of aan op- of bijscholing van huidige medewerkers met een Ad Life Sciences. De aantallen die de werkgevers aangeven voor het aantal nieuwe medewerkers hebben we meegenomen in de instroomschatting voor de duale variant van de Ad-opleiding. De aantallen die de werkgevers aangeven voor de op- of bijscholing van huidige medewerkers zijn in de instroomschatting meegenomen voor de deeltijdvariant van de Ad-opleiding.

Duaal

In het onderzoek van 2024 geven 19 van 34 werkgevers (mogelijk) behoefte te hebben aan nieuwe medewerkers, waarbij de totale behoefte is gekwantificeerd tussen minimaal 27 en maximaal 64 per twee jaar. In het onderzoek van 2026 geven 16 van de 19 werkgevers (mogelijk) behoefte te hebben aan nieuwe medewerkers, waarbij de totale behoefte is gekwantificeerd tussen minimaal 17 en maximaal 42 per twee jaar. De cumulatieve behoefte is daarmee tussen de 44 en 106 nieuwe medewerkers per twee jaar. Per jaar is dit tussen de **22 en 53 medewerkers**. Er is dus duidelijk behoefte vanuit de werkgevers, voor de instroomprognose nemen we het minimale aantal van **22** mee.

Tabel 3: Arbeidsmarktbehoefte nieuwe medewerkers per 2 jaar

Jaar (aantal werkgevers)	(Mogelijke) behoefte nieuwe medewerkers per twee jaar
2024 (19 van 34)	27-64
2026 (16 van 19)	17-42
Totaal	44-106

Deeltijd

Werkgevers (7 van 34) geven in 2024 een behoefte tot op- of bijscholen aan van minimaal 7 tot maximaal 24 medewerkers voor de komende twee jaar. In 2026 geven werkgevers (3 van 19) een behoefte aan van minimaal 4 tot maximaal 9 medewerkers voor de komende twee jaar, zie ook tabel 4. Omdat de werkgevers die bevroegd zijn in 2024 en 2026 van elkaar verschillen mogen deze aantallen bij elkaar worden opgeteld. De minimale totale behoefte aan op- of bijscholen van huidige medewerkers is dan 11 per twee jaar en dus afgerond **6 per jaar**.

Tabel 4: Op- of bijscholingsbehoefte werkgevers per 2 jaar

Jaar (aantal werkgevers)	Frequentie minimum aantal op- of bij te scholen medewerkers per 2 jaar	Frequentie maximum aantal op- of bij te scholen medewerkers per 2 jaar
2024 (7 van 34)	7	24
2026 (3 van 19)	4	9
Totaal	11	33

²² Ad Life Sciences – arbeidsmarktanalyse – 2024, bijlage 14, pagina 23, 27, 29 en 30

²³ Bijlagenrapportage behorend bij Arbeidsmarktanalyse – 2024, bijlage 15

²⁴ Rapportage arbeidsmarktanalyse Ad Life Sciences – Hanze – 2025-2026, bijlage 04, pagina 18, 20 en 22

²⁵ Bijlagenrapportage arbeidsmarktanalyse Ad Life Sciences – Hanze – 2025-2026, bijlage 03

Overstappers vanuit de bachelor

Uitval onder studenten in studiejaar 1, 2 en soms ook 3 komt helaas voor binnen de bachelor-opleidingen BML en Chemie van de Hanze. De redenen voor uitval zijn divers. In de propedeuse zien we voornamelijk uitval door een verkeerde studiekeuze. Ook in het tweede en derde studiejaar is er uitval. Jaarlijks zijn er daarvan 5 tot 10 studenten die de opleiding niet kunnen afronden, maar wel graag een diploma BML of Chemie willen behalen. Een klein deel van deze studenten (2 à 3) kiest vervolgens voor een mbo-4 opleiding binnen het laboratoriumonderwijs.

We verwachten echter dat een iets grotere groep studenten (**circa 8**) alsnog een diploma wil behalen en zal overstappen naar de Ad-opleiding die 'in huis' binnen de Hanze wordt aangeboden. Onder deze 8 studenten kunnen ook mbo-4 instromers in de bachelor zitten. Zij verkrijgen vaak snel een baan en kunnen dan de duale variant van de Ad-opleiding volgen. We schatten dat dit 2 van de 8 overstappers betreft. De andere 6 overstappers zullen deelnemen aan de deeltijdopleiding.

Totaal geschatte instroom

Uiteindelijk schatten we de totale instroom voor de Ad Life Sciences op 72 per jaar, zoals aangegeven in tabel 5. Hiervan gaan 39 studenten de duale variant volgen. Zij zullen één dag per week theorie volgen op de Hanze en de opdrachten uitvoeren op hun werkplek. En we verwachten 33 studenten in de deeltijd variant. Deze studenten volgen dezelfde dag theorie, met daarnaast nog één dag per week (praktijk)opdrachten.

Tabel 5: Geschatte instroom Ad Life Sciences per 2 jaar en per jaar

Enquête	Jaar	Totaal	Duaal	Deeltijd
Werkenden	2024	6		6
Mbo 4 studenten studiejaar 3 en 4	2024 en 2025 cumulatief	30	15	15
Werkgeversbehoefte aan nieuwe medewerkers, per jaar	2024 en 2025 cumulatief	22	22	
Werkgeversbehoefte aan scholing huidige medewerkers	2024 en 2026 cumulatief	6		6
Overstappers bachelor		8	2	6
Totaal per jaar		72	39	33

7 Onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte

In dit hoofdstuk onderbouwen we dat er zowel kwantitatieve als kwalitatieve arbeidsmarktbehoefte bestaat voor de Ad Life Sciences. Voor de kwantitatieve onderbouwing maken we gebruik van gegevens uit het ROA-AIS, de UWV-spanningsindicator en lijsten met kansrijke beroepen, aangevuld met een werkgeversonderzoek en een vacature-analyse uitgevoerd door Lexnova. Voor de kwalitatieve behoefte verwijzen we naar diverse publicaties waaruit ook een indicatie van de behoefte volgt.

7.1 Arbeidsmarktbehoefte – kwantitatief

ROA arbeidsmarktprognose tot 2030

Als eerste analyseren we de prognoses van het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA) voor de relevante opleidingen. Deze prognoses zijn van belang omdat hierin ook de instroom van schoolverlaters wordt meegenomen. De analyses worden zowel landelijk als regionaal (tabel 6-8) uitgevoerd. Daarna worden de ROA-prognoses voor de relevante beroepen weergegeven, zowel landelijk als regionaal.

De arbeidsmarktanalyse is gebaseerd op de ROA-AIS-sector (ONR19 indeling²⁶) Landbouw en Natuur. Binnen deze sector is de opleidingssubsector Landbouw, Wiskunde en Natuurwetenschappen relevant voor de Ad Life Sciences. De Ad Life Sciences is een hbo-opleiding en bevindt zich op het grensvlak van de biologie en chemie en past daarom het beste bij onderstaande opleidingstypes van de subsector:

- Bachelor Landbouw, Biologie en Biochemische Technologie, omdat hier de Bachelor Biologie en Medisch Laboratoriumonderzoek (ISCED 0511) van de Hanze onder valt. Ook zitten hier verscheidende andere life sciences-opleidingen met raakvlakken aan de Ad Life Sciences.
- Bachelor Wiskunde, Scheikunde, Natuurkunde en Geologie, omdat de bachelor Chemie (ISCED 0531) van de Hanze hieronder valt.

Tabel 6: Arbeidsmarktprognose tot 2030 naar opleidingstype, Nederland (ROA-AIS, geraadpleegd maart 2026)

Opleidingstype	Onderwerp	Aantal	Totaal over 6 jr.	Gem. jaarlijks	Indicator	Typering
Bachelor Landbouw, Biologie en Biochemische Technologie	Verwachte uitbreidingsvraag tot 2030	2200	4%	0,6%		hoog
	Verwachte vervangingsvraag tot 2030	14000	23%	3,5%		gemiddeld
	Baanopeningen tot 2030	16100	26%	4%		gemiddeld
	Verwachte instroom van schoolverlaters tot 2030	13200	22%	3,3%		gemiddeld
	ITKP toekomstige knelpunten personeelsvoorziening in 2030				0,99	groot
	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2030				0,99	goed
Bachelor wis-, schei- natuurkunde en geologie	Verwachte uitbreidingsvraag tot 2030	800	2	0,4%		laag
	Verwachte vervangingsvraag tot 2030	8000	26%	3,9%		hoog
	Baanopeningen tot 2030	8800	28%	4,2%		hoog
	Verwachte instroom van schoolverlaters tot 2030	6000	19%	3%		gemiddeld
	ITKP toekomstige knelpunten personeelsvoorziening in 2030				0,96	groot
	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2030				0,96	goed

De ROA-AIS dataset²⁷ typeert de indicator voor toekomstige knelpunten in de personeelsvoorziening (ITKP) als 'groot' en de indicator voor de toekomstige arbeidsmarktsituatie (ITA) als 'goed' voor de relevante, verwante opleidingstypen. De ROA-prognose laat bovendien zien dat de verwachte arbeidsmarktontwikkeling in de periode 2025–2030 verder verkraapt. Dit wijst op een aanhoudende en toenemende vraag naar afgestudeerden binnen deze opleidingsdomeinen. Het beeld voor de arbeidsmarktbehoefte en het arbeidsmarktperspectief waarbinnen de Ad Life Sciences wordt gepositioneerd, is daarmee gunstig.

Ook op regionaal niveau kunnen we de gegevens in kaart brengen. De voor ons relevante opleidingen vallen nu onder de opleidingssubsector Bachelor Landbouw, Wiskunde en Natuurwetenschappen. Omdat de Ad-opleiding in deeltijd of duaal kan worden gevolgd en studenten hiervoor slechts beperkt naar de Hanze hoeven te reizen, kijken we naar de provincies en de arbeidsmarktregio's in Noord-Nederland (zie tabel 7 en 8). Deze regionale benadering sluit aan bij de huidige praktijk: ook bij de bacheloropleidingen Chemie en BML zien we dat studenten instromen vanaf de geografische as Flevoland- Zwolle.

²⁶ https://cris.maastrichtuniversity.nl/ws/files/34861495/ROA_TR_2019_1.pdf

²⁷ <https://dataverse.nl/dataset.xhtml?persistentId=doi:10.34894/DVQTOG>

Tabel 7: Arbeidsmarktprognose tot 2030 naar opleidingssubsector, provincies Noord-Nederland (ROA-AIS, geraadpleegd maart 2026)

Regio	ITA toekomstige arbeidsmarkt situatie in 2030	Bachelor Landbouw, Wiskunde en Natuurwetenschappen
Groningen	Indicator / typering	0,91 / goed
Drenthe	Indicator / typering	Geen gegevens
Friesland	Indicator / typering	1,03 / redelijk
Flevoland	Indicator / typering	0,93 / goed
Zwolle	Indicator / typering	0,92 / goed

Tabel 8: Arbeidsmarktprognose tot 2030 naar opleidingssubsector, arbeidsmarktregio's Noord-Nederland (ROA-AIS, geraadpleegd maart 2026)

Provincie	ITA toekomstige arbeidsmarkt situatie in 2030	Bachelor Landbouw, Wiskunde en Natuurwetenschappen
Groningen	Indicator / typering	0,94 / goed
Drenthe	Indicator / typering	0,89 / goed
Friesland	Indicator / typering	1,03 / redelijk
Flevoland	Indicator / typering	0,94 / goed
Overijssel	Indicator / typering	0,98 / goed

Voor deze relevante opleidingssubsector, zien we een gunstig beeld voor de genoemde regio's en provincies. ITA waarden < 1 duiden op een gunstig arbeidsmarktperspectief, waarbij de verwachte vraag naar afgestudeerden groter is dan het aanbod.

Nog belangrijker is om naar beroepsgroepen uit de ROA-AIS-gegevens te kijken. Passende beroepen voor afgestudeerden van de Ad Life Sciences volgen uit de Beroepenindeling ROA-CBS 2014 (Codelijsten BRC 2014, gebaseerd op ISCO-08).²⁸ De meest relevante beroepen die hier direct bij aansluiten, staan in tabel 9.

Tabel 9: Relevante beroepen uit BRC 2014 index, voor de Ad Life Sciences

Beroepssegment	Beroepsgroep	Passende beroepen, ISCO-08 code
Ingenieurs en onderzoekers wis-, natuur- en technische wetenschappen	0711 - Biologen en natuurwetenschappers	2113 Chemici 2131 Biologen
Vakspecialisten natuur en techniek	0721 - Technici Bouwkunde en natuur	3111 Scheikundige en natuurkundige onderzoekstechnici 3141 Analisten en laboranten levenswetenschappen
Vakspecialisten gezondheidszorg	1031 - Laboranten	3212 Medisch en pathologisch laboranten

De Ad Life Sciences leidt op tot uitvoerende, praktijkgerichte functies in laboratoria binnen de biologie, biochemie, medische diagnostiek en toegepaste life sciences sector. De BRC2014-index geeft dan ook nog passende voorbeeldberoepen aan zoals cytologisch analist, (bio)chemisch analist en klinisch chemisch ingenieur.

Die drie beroepsgroepen laten landelijk de volgende arbeidsmarktprognoses zien, tabel 10, 11 en 12.

²⁸ <https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/methoden/classificaties/onderwijs-en-beroepen/beroepenclassificatie-isco-en-sbc->, excel file

Tabel 10: Beroepsgroep Biologen en natuurwetenschappers: risico-indicatoren en arbeidsmarktprognose tot 2030 (ROA – AIS, geraadpleegd, maart 2026)

Onderwerp	aantal	totaal 6 jr. %	Gem. jaarlijks %	indicator	typering
Verwachte uitbreidingsvraag tot 2030	-700	-1	-0,2		Laag
Verwachte vervangingsvraag tot 2030	3300	5	0,8		Erg laag
Verwachte baanopeningen tot 2030	3300	5	0,8		Erg laag
ITKB toekomstige knelpunten beroepsgroep in 2030				0,848	Vrijwel geen
Indicator huidige arbeidsmarktsituatie beroep (2024Q4)				1,95	Krap
Verwachte arbeidsmarktontwikkeling beroep 2025-2030					Richting evenwicht

Tabel 11: Beroepsgroep Technici bouwkunde en natuur: risico-indicatoren en arbeidsmarktprognose tot 2030 (ROA – AIS, geraadpleegd, maart 2026)

Onderwerp	aantal	totaal 6 jr. %	Gem. jaarlijks %	indicator	typering
Verwachte uitbreidingsvraag tot 2030	-1900	-2	-0,3		Laag
Verwachte vervangingsvraag tot 2030	16000	13	2		Laag
Verwachte baanopeningen tot 2030	16000	13	2		Laag
ITKB toekomstige knelpunten beroepsgroep in 2030				0,809	Groot
Indicator huidige arbeidsmarktsituatie beroep (2024Q4)				7,39	Krap
Verwachte arbeidsmarktontwikkeling beroep 2025-2030					Verdere verkrapping

Tabel 12: Beroepsgroep Laboranten: risico-indicatoren en arbeidsmarktprognose tot 2030 (ROA – AIS, geraadpleegd, maart 2026)

Onderwerp	aantal	totaal 6 jr. %	Gem. jaarlijks %	indicator	typering
Verwachte uitbreidingsvraag tot 2030	3300	4	0,6		Erg hoog
Verwachte vervangingsvraag tot 2030	3700	23	3,5		Gemiddeld
Verwachte baanopeningen tot 2030	7100	26	4		Gemiddeld
ITKB toekomstige knelpunten beroepsgroep in 2030				0,808	Groot
Indicator huidige arbeidsmarktsituatie beroep (2024Q4)				10,68	Krap
Verwachte arbeidsmarktontwikkeling beroep 2025-2030					Verdere verkrapping

De ROA-AIS-prognoses tot 2030 laten zien dat de relevante beroepsgroepen voor de Ad Life Sciences, met name Laboranten en Technici Bouwkunde en Natuur een structurele en toenemende vraag naar nieuw personeel hebben. De uitbreidingsvraag geeft aan dat het aantal laboratoriumfuncties in deze sectoren groeit, terwijl de vervangingsvraag laat zien dat door vergrijzing en uitstroom een groot deel van de huidige medewerkers moet worden vervangen. Samen leiden deze factoren tot aanzienlijke baanopeningen, wat duidt op een blijvende behoefte aan nieuwe instroom. Alleen het beeld voor de beroepsgroep Biologen en Natuurwetenschappers is wat minder sterk. De marktsituatie in 2024 is krap, maar lijkt evenwichtig te worden richting 2030.

De ITKB-waarden wijzen verder op aanzienlijke toekomstige knelpunten in de beroepsgroep: werkgevers zullen moeite hebben voldoende laboratoriummedewerkers te vinden. Dit sluit aan bij de huidige arbeidsmarktsituatie, die in deze beroepsgroepen krap is. Het ROA verwacht bovendien een verdere verkrapping richting 2030. Deze combinatie van groei, vervangingsbehoefte, krapte en toekomstige tekorten bevestigt dat er een duidelijke en duurzame arbeidsmarktbehoefte bestaat binnen de aansluitende beroepen van een Ad Life Sciences.

Regionale gegevens zijn er uit de ROA-AIS op beroepssegmentniveau (aggregaten van beroepsgroepen BRC 2014).

Tabel 13: Indicator toekomstige knelpunten beroepssegmenten voor de noordelijke provincies (ROA – AIS, geraadpleegd, maart 2026)

Provincie	Indicator ITKB toekomstige knelpunten beroepsgroep situatie in 2030	Ingenieurs en onderzoekers wis-, natuur- en technische wetenschappen	Vakspecialisten natuur en techniek	Vakspecialisten gezondheidszorg
Groningen	typering	enige	enige	groot
Drenthe	typering	zeer groot	enige	groot
Friesland	typering	zeer groot	vrijwel geen	groot
Flevoland	typering	zeer groot	groot	groot
Overijssel	typering	geen	geen	groot

Tabel 14: Indicator toekomstige knelpunten beroepssegmenten voor de noordelijke arbeidsmarktregio's (ROA – AIS, geraadpleegd, maart 2026)

Regio	Indicator ITKB toekomstige knelpunten beroepsgroep situatie in 2030	Ingenieurs en onderzoekers wis-, natuur- en technische wetenschappen	Vakspecialisten natuur en techniek	Vakspecialisten gezondheidszorg
Groningen	typering	groot	enige	groot
Drenthe	typering	zeer groot	vrijwel geen	groot
Friesland	typering	zeer groot	vrijwel geen	groot
Flevoland	typering	zeer groot	groot	groot
Zwolle	typering	enige	vrijwel geen	groot

De regionale gegevens voor zowel de provincies als de arbeidsmarktregio's laten een verwachte krapte zien voor de relevante beroepsgroepen. De Ad Life Sciences kan bijdragen aan het oplossen van de toenemende vraag naar personeel in deze beroepsgroepen/segmenten.

UWV spanningsindicator – landelijk en regionaal²⁹

Het Dashboard 'UWV-spanningsindicator' is geraadpleegd voor dezelfde beroepsgroepen als bij de ROA-AIS-analyse om een nog beter beeld te krijgen van de arbeidsmarktsituatie voor afgestudeerden van de Ad Life Sciences. Zowel de landelijke gegevens als de gegevens voor de arbeidsmarktregio's zijn in kaart gebracht. De spanningsindicator voor de provincies laat hetzelfde beeld zien.

²⁹<https://www.uwv.nl/nl/arbeidsmarktinformatie/dashboards/dashboard-spanningsindicator>

Tabel 15: UWV-spanningsindicator* relevante beroepsgroepen Nederland en regionaal (spanningsindicator: 0,67-1,50 = gemiddeld; 1,50 – 4,00 = krap; 4,00-16,00 = zeer krap)

Beroepsgroep	Regio	Q3 2024	Q4 2024	Q1 2025	Q2 2025	Q3 2025	Q4 2025
Biologen en natuurwetenschappers	Nederland	2,27	1,93	1,94	2,10	1,86	1,78
	Groningen	0,96	1,34	1,98	1,96	1,54	0,93
	Drenthe	*					
	Friesland	5,55	6,66	3,89	3,59	3,50	3,02
	Regio Zwolle						
Laboranten	Nederland	9,07	10,40	10,44	10,97	9,31	9,58
	Groningen	14,06	7,38	5,57	5,40		
	Drenthe						
	Friesland						
	Regio Zwolle	3,75	4,04	3,10	5,31	6,58	4,59
Technici bouwkunde en natuur	Nederland	8,04	7,80	6,91	7,45	6,80	6,63
	Groningen	5,59	5,07	3,73	4,61	4,43	4,90
	Drenthe	8,03	4,08	3,01	3,93	4,33	5,18
	Friesland	7,17	10,48	6,39	6,15	7,05	4,91
	Regio Zwolle	11,01	12,72	10,45	13,76	14,74	14,05

*lege cellen betekent geen gegevens beschikbaar voor dit datapunt

Uit de tabel blijkt dat in het afgelopen anderhalf jaar sprake is van een structureel (zeer) krappe arbeidsmarkt voor de beroepsgroepen Technici Bouwkunde en Natuur, en Laboranten. Regionaal zijn soms niet alle gegevens aanwezig. Natuurlijk zijn er regionale verschillen, maar het beeld van een krappe arbeidsmarkt komt overeen met het landelijke beeld. De beroepsgroep Biologen en Natuurwetenschappers laat eveneens krapte zien, vooral in Friesland, maar deze blijft aanzienlijk lager dan in de andere twee beroepsgroepen.

De UWV-spanningsindicator bevestigt dus dat de arbeidsmarktsituatie voor de beroepen waarop de Ad Life Sciences voorbereidt structureel zeer krap is, wat wijst op een blijvende vraag naar nieuw personeel.

UWV kansrijke beroepen 2025-2026

In het rapport 'Kansrijke beroepen 2026-2026' van UWV³⁰ is gekeken naar aansluitende beroepen voor de Ad Life Sciences. Omdat de Ad tussen mbo en hbo in zit, zijn beroepen op beide niveaus aangemerkt en hieronder genoemd in tabel 16. Kansrijke beroepen bevinden zich in de 'Industrie' en 'Zorg'.

Tabel 16: UWV kansrijke beroepen landelijk

Sector	Niveau	Beroep
Industrie	Middelbaar Beroepsniveau	(Hoofd)operators proces-en levensmiddelenindustrie
	Hoger Beroepsniveau	Proces-en levensmiddelentechnologen, productontwikkelaars
		Biochemisch en microbiologisch analisten/laboranten
		Chemisch en fysisch analisten
		Kwaliteitsmedewerkers, QA-managers
Zorg	Hoger beroepsniveau	Medisch en pathologisch analisten

Afgestudeerden hebben keuze uit een behoorlijk aantal kansrijke beroepen. Het werkveld biedt uiteenlopende functies. Op productielocaties zijn vaak laboratoria gericht op kwaliteitscontrole aanwezig, QC/QA-laboranten en kwaliteitsmedewerkers kunnen hier terecht. In de omgeving van

³⁰ <https://www.uwv.nl/assets-kai/files/bcd769b3-07a1-498c-b0f4-4bcc6b78f3c6/kansrijke-beroepen-2025-2026.pdf>

Groningen en Drenthe ligt bovendien een cluster aan Bioanalyse-bedrijven en andere bedrijven die zich richten op de farmacie. Deze bedrijven hebben analisten met biologische en/of chemische achtergrond nodig. De Ad Life Sciences sluit hier goed bij aan, doordat studenten hun programma grotendeels biologisch of chemisch kunnen inrichten, maar ook kunnen kiezen voor een gecombineerd profiel. Werkgevers geven aan deze flexibiliteit te waarderen; zij benadrukken dat medewerkers die beide kennisgebieden beheersen breder inzetbaar zijn en makkelijker kunnen meebewegen met de diversiteit aan werkzaamheden. Dit sluit aan bij de reacties uit het werkveld en het blijkt ook uit de arbeidsmarktanalyse. In een antwoord op de vraag “Een sterk punt in het profiel van de Ad Life Sciences vind ik...” wordt deze brede focus ook genoemd.

“Focus op zowel chemische als biologische analyses en dataverwerking”.

Citaat uit Arbeidsmarktanalyse rapport 2026

De duidelijke aansluiting van meerdere kansrijke beroepen op het profiel van de Ad Life Sciences geeft een positief beeld van de arbeidsmarktperspectieven voor afgestudeerden.

Kansrijke beroepen regionaal^{31,32,33,34,35}

De analyse van kansrijke beroepen voor de regio's in Noord-Nederland laat zien dat afgestudeerden van de Ad Life Sciences kunnen instromen in diverse kansrijke beroepen binnen de sector, zie tabel 17. Met name functies op productielocaties (zoals QC/QA-laboratoria), kwaliteitsmedewerkers in de proces- en levensmiddelenindustrie en chemisch analisten worden door het UWV als kansrijk aangemerkt. Ook de brede regionale arbeidsmarktvaart sluit goed aan op het beroepsprofiel van de Ad Life Sciences.

³¹ https://www.uwv.nl/assets-kai/files/dbb121fa-a2f6-4c5a-b972-b6947d6b54bb/Kansrijke_beroepen_Groningen.pdf

³² https://www.uwv.nl/assets-kai/files/f3ff15c1-6434-449b-bb24-c38145eb739d/Kansrijke_beroepen_Drenthe.pdf

³³ https://www.uwv.nl/assets-kai/files/c5d54c32-9d3b-456e-b03b-200514481f41/Kansrijke_beroepen_Friesland.pdf

³⁴ https://www.uwv.nl/assets-kai/files/3cde4589-6fe9-41d3-848948396269d716/Kansrijke_beroepen_Flevoland.pdf

³⁵ https://www.us-kai/files/f90bd1c6-e802-403b-95ac-cb797cfa8cb5/Kansrijke_beroepen_Regio_Zwolle.pdf

Tabel 17: UWV Kansrijke beroepen regio Groningen, Drenthe, Friesland en Zwolle

Sector	Niveau	Beroep	Regio Groningen	Regio Drenthe	Regio Friesland	Regio Zwolle
Industrie	Middelbaar Beroeps-niveau	(Hoofd)operators proces- en levensmiddelen-industrie	x	x	x	x
	Hoger Beroeps-niveau	Proces-en levensmiddelen-technologen, productontwikkelaars	x	x	x	x
		Biochemisch en microbiologisch analisten/laboranten				
		Chemisch en fysisch analisten			x	x
		Kwaliteitsmedewerkers, QA-managers	x	x	x	x
Zorg	Hoger beroeps-niveau	Medisch en pathologisch analisten				

Werkgeversonderzoek

Om de arbeidsmarkt- en opscholingsbehoefte voor de Ad Life Sciences in beeld te brengen heeft Lexnova een kwantitatieve werkgeversanalyse uitgevoerd in zowel 2024 als 2026.^{36,37,38,39} De enquête uit 2024 richtte zich primair op bedrijven die al nauw met ons samenwerken, bijvoorbeeld via stages, projecten en minor-onderwijs. In 2026 is de enquête bewust breder in de noordelijke regio uitgezet, zodat ook organisaties buiten onze directe samenwerkingskring zijn meegenomen.

Deze verbreding was noodzakelijk: de Ad Life Sciences is de eerste Ad-opleiding op dit domein in Noord-Nederland en doordat de opleiding in deeltijd en dual kan worden gevolgd, is de potentiële studentenpopulatie groter en geografisch minder gebonden aan Groningen. Hierdoor is het aannemelijk dat de opleiding ook werknemers uit Drenthe, Friesland, regio Zwolle en dus een bredere noordelijke arbeidsmarkt bedient.

De resultaten die gepresenteerd worden en betrekking hebben op opscholing zijn vooral relevant voor de deeltijdvariant, terwijl de gegevens over de arbeidsmarktbehoefte aansluiten bij de duale variant.

Voor beide arbeidsmarktonderzoeken benadrukt Lexnova dat de enquêtes zijn ingevuld door respondenten met een leidinggevende functie en/of door medewerkers die (mede)verantwoordelijk zijn voor het aannemen en/of bijscholen van medewerkers.

In hoofdstuk 6 - over de instroomprognose - staan de data voor deeltijd en dual al uitgebreider beschreven. Tabel 18 laat daarvan de samenvatting zien.

Tabel 18: Arbeidsmarktbehoefte: behoefte aan opscholing huidige medewerkers en behoefte aan nieuwe medewerkers

³⁶ Ad Life Sciences – arbeidsmarktanalyse – 2024, bijlage 14

³⁷ Bijlagenrapportage behorend bij Arbeidsmarktanalyse – 2024, bijlage 15

³⁸ Rapportage arbeidsmarktanalyse Ad Life Sciences – Hanze – 2025-2026, bijlage 04

³⁹ Bijlagenrapportage arbeidsmarktanalyse Ad Life Sciences – Hanze – 2025-2026, bijlage 03

Jaar	Behoefte aan opscholing huidige medewerkers komende twee jaar (minimaal-maximaal)	Behoefte aan nieuwe medewerkers komende twee jaar (minimaal-maximaal)
2024	7-24	27-64
2026	4-9	17-42
Totaal	11-33	44-106

De gecombineerde uitkomsten uit 2024 en 2026 laten zien dat werkgevers in zowel de directe samenwerkingskring als in de bredere regio een structurele behoefte hebben aan nieuwe medewerkers met de opleiding Ad Life Sciences. Werkgevers zien de mogelijkheden van de Ad waarin mbo'ers zich verder kunnen ontwikkelen tot meer analytisch, kritisch en organisatorisch niveau. Ook het moderne profiel van de opleiding spreekt de werkgevers aan. Aansprekende onderdelen zijn: verbeteren van werkprocessen, verduurzaming en AI. Met name AI wordt vaak genoemd en is een onderscheidende factor. De behoefte aan de duale variant van de Ad-opleiding is daarmee aangetoond.

Uit de arbeidsmarktanalyse blijkt daarnaast dat er sprake is van een structurele behoefte aan opscholing van huidige medewerkers. Deze behoefte is kleiner dan de behoefte aan nieuwe medewerkers, wat verklaard kan worden doordat veel organisaties al relatief veel hoger opgeleid personeel in dienst hebben; dit blijkt ook uit de antwoorden van de arbeidsmarktanalyse. Tegelijkertijd geven werkgevers in de werkveldsessies aan dat de Ad Life Sciences een waardevol ontwikkeltraject biedt voor mbo-werknemers. Momenteel vindt opscholing vaak 'in huis' plaats of via kortdurende cursussen. Werkgevers zien het aanbieden van een duale Ad-opleiding als een manier om medewerkers te binden, te waarderen en duurzaam te ontwikkelen richting complexere laboratoriumtaken. De Ad-opleiding past dus goed bij de LLO-ontwikkelingen, wat door diverse bronnen nog eens wordt onderstreept in paragraaf 7.2.

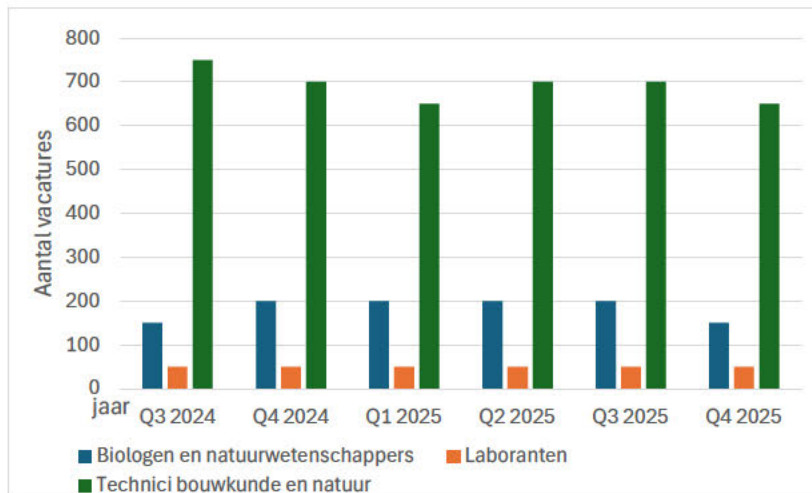
De structurele behoefte aan opscholing van huidige medewerkers vormt een stabiele basis van studenten die jaarlijks met de opleiding kunnen starten. Studenten die in de deeltijdvariant instromen, kunnen, zodra zij een passende werkplek vinden, probleemloos overstappen naar de duale variant. Hierdoor hoeven studenten niet te wachten met het starten aan de Ad-opleiding tot een werkplek beschikbaar is. Ze kunnen direct na afronding van hun vooropleiding beginnen en meedraaien in de practicumgroepen van het bacheloronderwijs. Die groepen zijn, uit veiligheidsoverwegingen, maximaal 12 studenten groot. Met deze capaciteit is het zeker haalbaar om jaarlijks één of meer (zie ook de instroomprognose), deeltijdgroepen van ongeveer 12 studenten te organiseren binnen de bestaande onderwijsinfrastructuur. Concluderend: dit verwachte aantal deeltijdstudenten voldoet aan de behoefte van de werkgevers én is binnen ons bestaande onderwijs te organiseren in practicumgroepen.

Vacatures – vacaturemarkt⁴⁰ en vacatureanalyse⁴¹

Om de regionale vacaturemarkt in kaart te brengen is het UWV Dashboard vacaturemarkt geraadpleegd. Voor de beroepsgroepen Biologen en Natuurwetenschappers, Technici Bouwkunde en Natuur en Laboranten is het aantal beschikbare vacatures weergegeven. Hierbij is het vacatureaanbod voor de noordelijke regio's samen genomen. Figuur 6 laat een stabiele hoeveelheid beschikbare vacatures zien over de laatste anderhalf jaar: er is geen dalende trend en dus geen verzadiging in de beroepsgroepen. Afgestudeerden van de Ad Life Sciences kunnen ook solliciteren op deze vacatures en zo openstaande vacatures vervullen.

⁴⁰ <https://www.uwv.nl/nl/arbeidsmarktinformatie/dashboards/dashboard-vacaturemarkt>

⁴¹ Vacatureanalyse Ad Life Sciences – 2024, bijlage 16

Figuur 6: Aantal vacatures afgelopen anderhalf jaar voor de relevante beroepsgroepen

Lexnova heeft in juli 2024 ook een vacatureanalyse uitgevoerd. Uit de analyse blijkt een grote voorraad beschikbare banen die passen bij het profiel van de Ad Life Sciences, op mbo-/hbo- of hbo-niveau. De meeste vacatures zijn geplaatst voor scheikundig analist, biologisch laborant of vacatures met de titel onbekend. Onbekend betekent in dit geval wel een duidelijke laboratoriumfunctie, maar met een ongebruikelijke functienaam, zoals 'laborant voeding' of 'pesticiden analist'. Landelijk zijn er 13086 vacatures geplaatst in de vijf jaren voor juli 2024, regionaal waren dat er 1138. Analyse van de landelijke trend van vacatures laat één onverwachte piek zien in het aantal vacatures eind december 2021. Deze piek lijkt mogelijk te verklaren door dat Nederland eind december 2021 in de derde harde lockdown terechtkwam vanwege de Corona-epidemie. Mogelijk heeft dit de werkzaamheden van HR-personeel beïnvloed en werden toevallig veel vacatures tegelijk geplaatst. De afwijking op deze schaal komt niet vaker voor. De landelijke trend van het aantal vacatures per plaatsingsweek laat verder een stabiele trend zien.

Een inhoudelijke analyse van relevante vacatures⁴² laat zien dat door het bredere profiel van de Ad Life Sciences afgestudeerden verschillende functies kunnen bekleden met diverse werkzaamheden. Er zijn voldoende vacatures beschikbaar voor Ad-afgestudeerden.

7.2 Arbeidsmarktbehoefte – kwalitatief

In deze paragraaf wordt een aantal bronnen besproken waaruit de arbeidsmarktbehoefte voor professionals van de Ad Life Sciences blijkt. De bronnen gaan enerzijds over vergrijzing en anderzijds over investeringen die gepland staan voor de regio Noord-Nederland.

Rapport Wennink⁴³

De vraag naar middelbaar en hoger technisch-wetenschappelijk talent groeit sterk doordat Nederland volgens het *Rapport Wennink* kampt met een structureel tekort aan STEM-opgeleiden (Science, Technology, Engineering and Mathematics), waartoe ook afgestudeerden van de Ad Life Sciences behoren. Daarnaast wordt Life Sciences & Biotechnologie als een van de vier strategische domeinen genoemd waarin Nederland fors moet investeren om economisch relevant te blijven.

Deze combinatie van strategische groei in de sector en tekorten aan personeel creëert een duidelijke kwalitatieve arbeidsmarktbehoefte. De Ad Life Sciences kan een cruciale rol vervullen in

⁴² Relevante vacatures zip file, bijlage 17

⁴³ https://www.rapportwennink.nl/downloads/rapport_wennink_12december2025.pdf, p.27, 54 en 55

het opleiden van professionals voor deze sleutelsector. De keuze om de Ad-opleiding te richten op zowel afgestudeerden als werkenden sluit ook nauw aan bij het rapport, waarin wordt benadrukt dat om- en bijscholing in Nederland momenteel onvoldoende is georganiseerd, terwijl dit juist hard nodig is doordat technologische ontwikkelingen en AI de aard van de werkzaamheden ingrijpend veranderen. Een Ad-opleiding met een sterke basis in digitaliseringskennis en -vaardigheden is daarom zeer wenselijk.

Topsector Chemistry NL – onderwijs-arbeidsmarkt dashboard^{44,45}

Volgens het dashboard van de onderwijsmarkt Chemie en de daaraan gekoppelde arbeidsmarktmonitor blijft de chemiesector groeien: in 2023 nam de werkgelegenheid toe tot 106.700 werknemers (+1,8%). Tegelijkertijd vergrijst de sector snel: het aandeel 55-plussers steeg naar 30% en het aantal pensioneringen loopt binnen tien jaar op naar circa 3.000 per jaar. De instroom in het onderwijs blijft echter te laag om deze groei en vervangingsvraag op te vangen. De laatste update uit 2025 laat voor 2024 een daling van de mbo-instroom van 6% zien en een daling van 5% in de hbo-instroom.

De groei van de chemiesector, de vergrijzing en de lage instroom in de opleidingen leiden tot een structureel tekort aan operators, laboranten en technici. Daarnaast is er een kennisopgave voor alle werknemers in de sector. Kennisopbouw op het gebied van groene chemie, circulariteit en digitalisering zijn noodzakelijk om de transities richting 2030 en 2050 voor de chemie mogelijk te maken.

De Ad Life Sciences kan via de deeltijd- en duale variant bijdragen aan zowel nieuwe instroom van werknemers als aan het versterken van de kennisbasis in de sector.

Investerings- en ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland,⁴⁶ Life Cooperative⁴⁷ en hun LSH-initiatieven

De regio Noord-Nederland speelt een cruciale rol binnen het vakgebied van de Life Sciences en de farmaceutische sector. De regio kent verschillende grote bedrijven, snelgroeiende start-ups en belangrijke industriële zones, zoals de Eemshaven, Farmsum en Emmen. Daarnaast is de zorgsector een grote werkgever, met regionale ziekenhuizen zoals het Martini Ziekenhuis, OZG en Nij Smellinghe, en in Groningen het Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG), verbonden aan de Rijksuniversiteit Groningen (RUG). Ook kent de regio Groningen-Assen een specifiek en sterk ontwikkeld Pharmacluster. Dit omvat onder meer bedrijven die gespecialiseerd zijn in bioanalyse voor geneesmiddelenonderzoek, zoals Ardena, ICON en QPS, en bedrijven die farmaceutische en medische polymeerinnovaties ontwikkelen, waaronder Innocore, Polyvation en Regenity. Binnen deze sectoren bestaat een toenemende behoefte aan nieuwe en goed opgeleide medewerkers. Bedrijven signaleren bovendien een groeiende vraag naar bij- en opscholing, met name op het gebied van digitalisering, kwaliteitszorg en duurzaamheid. Het behoud van bestaand talent en het aantrekken van nieuwe professionals is daarom van groot belang voor de verdere ontwikkeling van de Life Sciences in de regio.

De investerings- en ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland, de NOM, stelt dat Noord-Nederland een sterke en onderscheidende Life Sciences & Health sector heeft, met toonaangevende infrastructuren zoals de Healthy Ageing Campus en het Lifelines-project. Ze kwalificeert de regio als de 'BioAnalysis Capital of Europe' vanwege de grootste bio-analytische

⁴⁴ <https://chemistrynl.com/arbeidsmarktmonitor-extra-vakmensen-nodig-in-doorgroeende-arbeidsmarkt-chemie/>

⁴⁵ <https://onderwijsarbeidsmarktchemie.nl/samenvatting>

⁴⁶ <https://www.nom.nl/sectoren/life-sciences-health/>

⁴⁷ <https://lifecooperative.nl/life-cooperative>

capaciteit en diversiteit in Europa. De NOM ondersteunt organisaties bij het ontwikkelen van innovatieve zorgoplossingen voor de toekomst. Daarnaast faciliteert de NOM financieringsmogelijkheden en werkt ze samen met toonaangevende partners om Health & Science in Noord-Nederland te laten floreren.

Binnen de noordelijke Life Sciences regio speelt de Life Cooperative, een cluster van ruim 50 bedrijven en 5000 fte, een centrale rol. Deze coöperatie versterkt de keten doordat ze de samenwerking tussen de bedrijven stimuleert en toegang biedt tot talent, kennis, faciliteiten en financiering. De toekenning van bijna €80 miljoen⁴⁸ uit het Nationaal Groeifonds voor PharmaNL, waarin de Life Cooperative partner is, zal de farmaceutische en diagnostische keten in Noord-Nederland verder versterken en leiden tot extra vraag naar personeel dat productie, validatie, kwaliteitsprocessen en toegepaste laboratoriumtaken kan uitvoeren. Afgestudeerden van de Ad Life Sciences passen goed bij de groei en kansen die de Life Sciences & Health sector in Noord-Nederland laat zien.

Daarnaast is de rode biotechnologie (diagnostiek, geneesmiddelontwikkeling, vaccins etc.) en chemische synthese van nieuwe farmaceutische producten van toenemend belang in de regio. De NOM en de Life Cooperative zien in deze domeinen grote kansen.⁴⁹

“LIFE Cooperative streeft er naar om in de komende 10 jaar een groei van 50% van de noordelijke Life-Sciences-keten te realiseren en investeert daarom in deze periode €50 miljoen in Human Capital om deze ontwikkeling te ondersteunen.

De Associate degree Life Sciences van de Hanze levert de digitaalvaardige en analytisch sterke professionals die nodig zijn om laboratoria te verduurzamen, digitaliseren en toekomstbestendig te maken en draagt daarmee direct bij aan het vinden, binden en behouden van talent in onze regio!”

Melloney Dröge, CEO Symeres & bestuurslid Human Capital, LIFE Cooperative

Human capital topsectoren Chemie en Life Sciences & Health

Het rapport van Dialogic⁵⁰ laat een groeiende Life Sciences & Health-sector (LSH) en een groeiende chemiesector zien. Ook komt de vergrijzing in beide sectoren aan bod. Chemie heeft de grootste vergrijzing, het aantal werknemers ouder dan 55 jaar is in deze sector relatief groot. De LSH-sector heeft ook een fors aandeel oudere werknemers. Door de groei van deze sectoren in combinatie met grote vergrijzing is er ruimte voor nieuw personeel, waaronder afgestudeerden van de Ad Life Sciences.

Verder pleit de Topsector LSH in hun Kennis- en Innovatieagenda 2024-2027 Gezondheidszorg en Health⁵¹ voor de gezondheidszorg van de toekomst. De Ad-opleiding zou kunnen bijdragen aan de speerpunten Digitalisering en Sleuteltechnologieën. Binnen Digitalisering is betrouwbare data- en privacybescherming een belangrijk aandachtspunt. Sleuteltechnologieën inclusief AI- en datatechnologieën veranderen de manier waarop leven, leren, innoveren, werken en produceren

⁴⁸ <https://244c3.wpcdnnode.com/pharmanl.org/wp-content/uploads/2025/03/pharmanl-investeringsagenda-deel-1-2-2024-2025.pdf> (p.7)

⁴⁹ <https://www.euractiv.com/interview/dutch-life-sciences-network-transforming-northern-gas-region-into-pharma-hub/>

⁵⁰ <https://dialogiconderzoek.nl/2023-190-iam/Narratief%20-%20Topsectoren%20Arbeidsmarktdashboard%20-%202024.pdf>

⁵¹ <https://www.health-holland.com/nl/publications/useful-documents/kia> of <https://online.fliphtml5.com/gedjp/iwgv/#p=1>, p 23 en 24

plaatsvindt. Een voorbeeld is biomoleculaire en cellulaire technologie. Het profiel van de Ad-opleiding, met daarin aandacht voor biologie en digitalisering sluit goed aan bij deze speerpunten.

VNCI, krapte in chemie⁵²

De Koninklijke Vereniging van de Nederlandse Chemische Industrie publiceerde in het Chemie Magazine een artikel over krapte in de chemie. Het artikel stelt dat de chemische sector momenteel een structureel tekort aan personeel ervaart. Hierbij blijken vooral functies zoals analisten, kwaliteitscontroleurs en andere lab-gerelateerde rollen moeilijk vervulbaar. De vergrijzing in de chemiesector is bovengemiddeld: 29% van de werknemers is 55+, waardoor vanaf 2030 de vervangingsvraag groter wordt dan de instroom uit opleidingen. En de technische mbo-instroom daalt ook al jaren sterk (bijna een halvering sinds 2014), waardoor de belangrijkste toevoerroute voor praktijkgerichte laboranten steeds smaller wordt.

De energie- en materialentransitie creëert bovendien juist nog méér behoefte aan deskundige laboranten met kennis van kwaliteitscontrole. Het artikel stelt dat het daarom belangrijk is om nu te investeren in gerichte opleidingstrajecten, om de sector voor te bereiden op de toekomst. De deeltijd en duale Ad Life Sciences sluit direct aan bij deze behoefte.

CBS – Krimp in noordelijke provincies

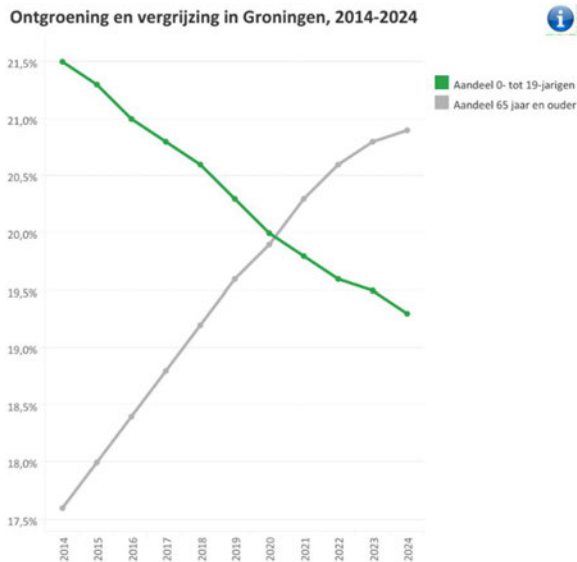
Uit cijfers van het Centraal Bureau van de Statistiek en het Sociaal Planbureau Groningen⁵³ blijkt dat de noordelijke provincies te maken hebben met bevolkingskrimp (figuur 7). Deze krimp heeft twee oorzaken: migratie naar andere provincies en vergrijzing. In diverse Groningse gemeenten, zoals Eemsdelta, het Hogeland en Midden-Groningen, neemt het aantal inwoners af. Deze daling wordt niet gecompenseerd door bevolkingsgroei in de stad Groningen. Een vergelijkbare ontwikkeling is zichtbaar in de omliggende provincies Drenthe en Friesland.

Als gevolg van deze krimp is het van groot belang om kennis en expertise binnen alle sectoren, waaronder de Life Sciences, te behouden in Noord-Nederland. Met de Ad Life Sciences verkleinen we de kloof tussen mbo en hbo en verbreden we tegelijkertijd het onderwijsaanbod. Ook worden met deze opleiding studenten uit andere regio's aangetrokken, aangezien de Hanze de eerste hogeschool is die een Ad Life Sciences aanbiedt. Het is aannemelijk dat dit leidt tot een toename van nieuwe werkenden in Noord-Nederland. Dit is niet alleen van economisch belang voor de regio, maar hiermee behouden en versterken we ook de leefbaarheid en brede welvaart.^{54,55}

⁵² <https://www.vnci.nl/chemie-magazine/actueel/artikel/chemische-sector-tussen-krimp-en-krapte>

⁵³ <https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/dashboard-bevolking/regionaal/groei-en-krimp/>

⁵⁴ [Krimpregio's in beeld: Meestal helemaal geen sprake van krimp - Me Judice](#)

Figuur 7: Weergave van de ontgroening en vergrijzing in Groningen tussen 2014 en 2024⁵⁵

8 Noodzaak tot start nieuwe opleiding

Dit hoofdstuk onderbouwt de noodzaak tot de start van de nieuwe opleiding. We behandelen achtereenvolgens waarom de Ad Life Sciences een noodzakelijke aanvulling is op het huidige opleidingsaanbod (paragraaf 8.1), die onmogelijk via het bestaande aanbod kan worden vormgegeven (paragraaf 8.2) en die geen negatieve spreidingsgevolgen heeft voor dit aanbod (paragraaf 8.3).

8.1 Noodzakelijke aanvulling

De noodzaak om het opleidingsaanbod aan te vullen met de aangevraagde opleiding (als bedoeld in de regeling macrodoelmatigheid) volgt uit de analyse van de arbeidsmarktbehoefte in relatie tot het bestaande opleidingsaanbod.

Arbeidsmarktbehoefte

Uit de onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte (hoofdstuk 7) blijkt dat er in Nederland, en in het bijzonder in Noord-Nederland, sprake is van een structurele en toenemende behoefte aan Life Sciences-professionals. Zowel landelijke als regionale arbeidsmarktanalyses laten zien dat de arbeidsmarkt structureel krap is en naar verwachting verder verkapt richting 2030. Deze krapte wordt veroorzaakt door een combinatie van groeiende vraag, vergrijzing en onvoldoende uitstroom uit het onderwijs.

Naast de vraag naar nieuwe medewerkers blijkt uit het werkgeversonderzoek en de kwalitatieve analyses dat er behoefte is aan medewerkers met een breder en moderner competentieprofiel dan dat van de traditionele mbo-4-laborant. Werkgevers en de diverse bronnen uit paragraaf 7.2 benoemen met name tekorten op het gebied van kwaliteitszorg, digitalisering, datagericht werken, AI-toepassingen en procesverbetering in het laboratorium. Dit betreft coördinerende taken en verantwoordelijkheden die passen bij professionals op Ad-niveau die direct inzetbaar zijn in het moderne laboratorium.

⁵⁵ <https://sociaalplanbureau Groningen.nl/brede-welvaart/bevolking/#ontgroening-en-vergrijzing-zetten-door>

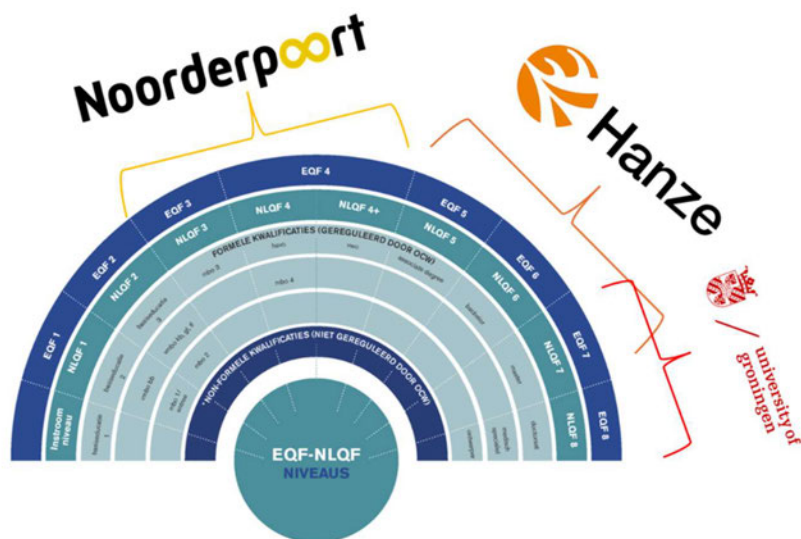
In bijlage 18 vindt u intentieverklaringen vanuit het werkveld.

Bestaande opleidingsaanbod

Het bestaande opleidingsaanbod blijkt in relatie tot deze arbeidsmarktbehoefte ontoereikend. Mbo-4-opleidingen leiden primair op voor uitvoerende, routinematige taken en bieden beperkt ruimte voor de coördinerende, kwaliteitszorg en verbetergerichte rollen die werkgevers steeds vaker vragen. Hbo-bacheloropleidingen in de Life Sciences leiden op tot een ander beroepsprofiel (NLQF-6), met een zwaardere onderzoeks- en theoretische component, en sluiten daarmee minder goed aan bij de doelgroep van werkenden en mbo-4-afgestudeerden die in deeltijd of duaal willen doorleren. In Noord-Nederland ontbreekt momenteel een deeltijd- en duale opleiding op Ad-niveau binnen de Life Sciences die expliciet is ingericht op deze doelgroep en deze arbeidsmarktbehoefte. De Ad Life Sciences vormt dus een noodzakelijke en gerichte aanvulling op het bestaande onderwijsaanbod.

Deze Ad-opleiding sluit verder goed aan op het bestaande opleidingsaanbod in Groningen. Het Noorderpoort (ROC) biedt diverse opleidingen binnen dit vakgebied aan, waaronder een opleiding op niveau 3 (allround laborant) en opleidingen op niveau 4 gericht op biologie en chemie (biologisch-medisch analist en chemisch-fysisch analist). De samenwerking tussen Noorderpoort en de Hanze is intensief en goed ontwikkeld. Zo worden docenten uitgewisseld tussen beide instellingen en kunnen mbo-studenten via keuzedelen hun instroom in een hbo-bacheloropleiding verbeteren.

Aan de hbo-kant leidt de Hanze studenten op bachelorniveau (NLQF-6) op binnen de opleidingen Chemie en Biologie en Medisch Laboratoriumonderzoek (BML), met differentiaties richting Research (BML-R) en Medische Diagnostiek (BML-MD). Daarnaast biedt de Hanze masteropleidingen aan binnen de Life Sciences (NLQF-7). Ook de Rijksuniversiteit Groningen (RUG) verzorgt diverse bachelor- en masteropleidingen binnen dit domein. Door het aanbieden van de Ad-opleiding bij de Hanze wordt het opleidingsaanbod in de regio en aan de Hanze compleet. Binnen de Life Sciences-sector is voor studenten en werkenden nu op elk niveau een opleiding te vinden.

Figuur 8: Overzicht van de verschillende opleidingen op NLQF-niveau in Groningen⁵⁶

⁵⁶ https://www.deassociatedegree.nl/wp-content/uploads/Beschrijving-van-niveau-5_NL_nov2022-1.pdf

De opleiding wordt gezien als missende schakel, blijkt ook uit onderstaande quote:

“De Life Sciences-sector is voor Noord-Nederland van groot belang. Het is een sector met een breed spectrum aan banen, bij vele verschillende bedrijven en organisaties, en biedt daardoor veel loopbaanmogelijkheden en werkgelegenheid voor medewerkers en studenten. Er zijn zeer veel opleidingen en onderzoeksgroepen in de Life Sciences, als je UMCG, RUG, Hanze, NHL, Noorderpoort en DCTerra bij elkaar optelt. De enige omissie is een niveau 5 opleiding. Dit blijkt inmiddels een cruciaal puzzelstukje, voor optimale doorstroomroutes en in het bijzonder voor alle plannen en ontwikkelingen op gebied van leven-lang-ontwikkelen. De sector is namelijk ook zeer conjunctuurgevoelig en dat vraagt om voortdurende bij- en omscholing om medewerkers binnen de sector te houden. Daarnaast gaan de ontwikkelingen binnen de sector heel snel, met name op het gebied van digitalisering, duurzaamheid en grondstoffentransitie, waardoor taken en functies veranderen van inhoud en van niveau.”

8.2 Niet passend binnen het bestaande aanbod

De voorgestelde Ad Life Sciences kan niet worden ondergebracht binnen het bestaande opleidingsaanbod van de Hanze of andere instellingen en ook niet binnen bestaande hbo-bacheloropleidingen. Binnen de Hanze zijn op dit moment geen Ad-opleidingen beschikbaar binnen het domein Life Sciences. De bestaande Ad-opleidingen van de Hanze bevinden zich in andere domeinen (zoals Engineering en ICT) en kennen een inhoudelijk en competentiematig profiel dat onvoldoende verwant is aan de Life Sciences-context om aan de beoogde arbeidsmarktbehoefte te voldoen. Ook kan de arbeidsmarktbehoefte waarop de Ad Life Sciences inspeelt niet worden opgevangen door de bestaande bacheloropleidingen. Een bacheloropleiding leidt op tot een ander eindniveau en beroepsprofiel en sluit daarmee onvoldoende aan bij:

- de taken en verantwoordelijkheden die zich op NLQF-5-niveau bevinden;
- de opleidbaarheid en beschikbare studietijd van de primaire doelgroep (mbo-4-afgestudeerden en werkenden);
- flexibel, praktijkgericht en werkplekonderwijs, waar volgens diverse bronnen behoefte aan is, te realiseren via bijscholing en opleidingstrajecten.

Landelijk gezien is er binnen het Domein Applied Science slechts één andere Ad-opleiding in ontwikkeling, de Ad Chemie van de HAN. Deze opleiding verschilt van de Ad Life Sciences in profiel (uitsluitend chemisch versus een gecombineerd biologie- en chemieprofiel), doelgroep (voltijd versus deeltijd/duaal) en regionale verzorgingsgebied. Daarmee biedt deze opleiding geen alternatief voor de beoogde Ad Life Sciences.

De Ad Life Sciences is ook niet onder te brengen bij de zijdelings verwante Ad Voedingsmiddelen-technologie van de VHL. Het profiel van deze opleiding komt niet overeen.

De voorgestelde opleiding kan daarom niet passend binnen bestaand aanbod worden gerealiseerd en moet als zelfstandige nieuwe opleiding worden ingericht om de vastgestelde arbeidsmarktbehoefte te kunnen bedienen.

8.3 Geen negatieve spreidingsgevolgen

De start van de Ad Life Sciences heeft geen negatieve gevolgen voor de landelijke spreiding van het opleidingsaanbod. Landelijk is het aanbod aan Ad-opleidingen binnen het domein Life Sciences zeer beperkt. De enige andere Ad-opleiding binnen het Domein Applied Science (Ad Chemie, HAN) bevindt zich in een andere regio en bedient een ander verzorgingsgebied. Groningen en Nijmegen

liggen op voldoende afstand van elkaar, waardoor er geen sprake is van directe concurrentie of overlap in studentenwerving.

Daarnaast:

- is de Ad Life Sciences afgestemd met het DAS (Domein Applied Science) en het Landelijk Overleg Associate degree (LOAd);
- zijn andere hogescholen binnen het domein geïnformeerd over de ontwikkeling van de opleiding en hebben zij aangegeven op korte termijn geen vergelijkbare opleiding te starten;
- heeft de zijdelings verwante Ad Voedingsmiddelentechnologie van Van Hall Larenstein geen bezwaren geuit tegen de start van de Ad Life Sciences.

Door het ontbreken van vergelijkbaar aanbod in Noord-Nederland en het duidelijke onderscheid in profiel, doelgroep en onderwijsvariant, draagt de Ad Life Sciences juist bij aan een evenwichtige en doelmatige landelijke spreiding van het opleidingsaanbod.

9 Aansluiting instellingsprofiel

9.1 Het Hanze strategisch plan

De Hanze heeft recent het nieuwe strategisch plan (2026-2031) gepresenteerd 'Toekomst maken we samen'.⁵⁷ Het plan gaat in op zeer actuele maatschappelijke vraagstukken: krimp in de regio en personeelstekorten. Daarnaast richt het plan zich op belangrijke transities op het gebied van circulariteit, energie, zorg en gezondheid en de opmars van artificiële intelligentie.

".. Kijken we naar de komende zes jaar, dan tekenen zich duidelijke bewegingen af. Ontwikkelingen die al gaande zijn of snel op ons afkomen. Denk aan krimp en vergrijzing in de regio, zichtbaar in de afnemende instroom van studenten en de personeelstekorten in techniek, zorg en onderwijs.

De ongelijkheid groeit, met verschillen in kansen en toegang tot ontwikkeling. Tegelijkertijd voltrekken zich grote transities op het gebied van circulariteit, energie, zorg & gezondheid. Daarbovenop komt de razendsnelle opmars van technologie, zoals artificial intelligence, die het werkveld én ons onderwijs ingrijpend verandert."

(citaat uit Hanze strategisch plan, p 3)

De Hanze draagt bij aan deze transities, bijvoorbeeld met multidisciplinair onderzoek bij het Kenniscentrum Biobased Economy (KCBBE) met o.a. de lectoraten 'Biobased Chemistry & Refinery' en 'Biomolecules & Health' en het Centre of Expertise Healthy Ageing met o.a. de Innovatiewerkplaats Point of Care Technology. KCBBE en het domein met Life Sciences-opleidingen hebben verder samen met de Life Cooperative diverse projecten op het gebied van geneesmiddelenonderzoek, medicijnontwikkeling en human capital programma's in Pharma, Life Sciences en Health. Zo ontwikkelen ze samen LLO-modules voor de Life Academy, bedoeld voor bij- en nascholing van personeel in deze sector. De sector is daarmee ook goed herkenbaar in de regio. De Ad-opleiding is in het licht van deze omgeving en de koers van de Hanze ontwikkeld en sluit aan bij de geïnventariseerde behoefte.

De Ad Life Sciences sluit ook nauw aan bij de maatschappelijke vraagstukken: juist in een krimpregio is aantrekkelijk onderwijs van belang. De doorstroom van mbo-studenten naar het hbo neemt ook af. Het aanbieden van de Ad overbruggt het gat tussen mbo-4 en hbo-6 en biedt zo een aantrekkelijke doorstroomroute voor mbo-studenten. De Ad-opleiding past zo ook erg goed binnen het aanbod van Leven Lang Ontwikkelen. Wat goed past bij de Hanze aangezien zij al decennialang een proactieve

⁵⁷ https://www.hanze.nl/binaries/cb_1768472757740/content/assets/hanze/nl/over-hanze/hanze-strategisch-plan-2026-2031---nl-def.pdf, p. 3, 4, 11 en 12

partner bij de Research and Innovation Strategy for Smart Specialisation (RIS3) is. RIS3⁵⁸ beschrijft meerdere transitie en opgaven waar Noord Nederland voor staat en identificeert ontwikkelkansen die bijdragen aan de brede welvaart in Noord Nederland. 'Human capital' is een horizontaal thema door die transitie heen. Onder human capital wordt verwezen naar de dreiging van kwalitatieve mismatch op de Noord-Nederlandse arbeidsmarkt, en worden (onder meer) kennisinstellingen expliciet opgeroepen om doorlopende leerlijnen ten aanzien van de economische en innovatieve prioriteiten van Noord-Nederland te stimuleren.

Er is daarnaast een groeiend personeelstekort in de sectoren techniek, zorg en gezondheid door vergrijzing en in het Noorden speelt nog extra mee dat het een krimpregio is. De Ad Life Sciences zorgt voor meer professionals en draagt bij aan Leven Lang Ontwikkelen van professionals, een van de speerpunten van het Hanze strategisch plan.

De Ad Life Sciences bevindt zich op het scheidingsvlak van de techniek en zorg en heeft daarnaast belangrijke inhoudelijke aspecten opgenomen in het profiel zoals duurzaamheid en digitalisering (AI). De duurzaamheid komt o.a. tot uiting in opdrachten waarbij studenten Sustainable Development Goals (SDG's) toepassen in een advies over het vergroenen van een bepalingmethode op het laboratorium. Daarnaast heeft data- en functioneel beheer, privacy, digitalisering en toepassing van AI een prominente plek in het curriculum van de Ad.

We sluiten hiermee aan bij de gewenste digitale innovaties op de werkplek. Bedrijven hebben aangegeven dat ze deze onderdelen erg belangrijk vinden. Ze zien dat huidige werknemers op dit moment nog niet allemaal mee kunnen bewegen met de digitale transitie die plaatsvindt. Jonge startende professionals hebben meer affiniteit met deze onderdelen en binnen de Ad krijgen ze kennis en vaardigheden op deze gebieden binnen de werkomgeving van een laboratorium aangeleerd.

De Ad Life Sciences sluit daarmee nauw aan bij het instellingsprofiel van de Hanze en draagt bij aan de strategische speerpunten voor 2026-2031, met name op het gebied van circulariteit, zorg & gezondheid en digitalisering

9.2 Aansluiting profielen andere instellingen

In deze paragraaf wordt de aansluiting van de Ad Life Sciences bij de profielen van andere instellingen besproken. Hierbij ligt de focus op andere instellingen met (zijdelings) verwant aanbod. Zoals al eerder aangegeven heeft er op regelmatige basis afstemming plaatsgevonden tussen de HAN en de Hanze; beide hogescholen bedienen een andere regio.

De hogeschool Van Hall Larenstein richt zich volgens het instellingsplan⁵⁹ 'Groeien als expert in transitie' op vier gebieden: klimaatverandering, duurzame landbouw en voedsel, goed leven met water en biodiversiteit en (dieren)welzijn. Het profiel van deze hogeschool is daarmee voldoende anders dan de Hanze omdat de focus van VHL meer op natuur en voeding ligt. VHL ziet verder weinig overeenkomsten.

10 Voorstel RIO-indeling

Voorstel is de Ad Life Sciences in te delen in de sector Techniek.

⁵⁸ [Research- en Innovatiestrategie voor slimme specialisatie \(RIS3\) voor Noord-Nederland 2021-2027](#), p. 23-25

⁵⁹ https://issuu.com/menc_hvhl/docs/instellingsplan_hvhl_verlengd

11 Voorstel ISCED-indeling

Voorstel is de Ad Life Sciences in te delen in de ISCED-rubriek 053102-chemische laboratoriumtechniek

Bijlagen bij de aanvraag doelmatigheid Ad Life Sciences

- Bijlage 01. Curriculum Ad Life Sciences, deeltijd en duaal
- Bijlage 02. Afstemming profiel Hanze – HAN
- Bijlage 03. Bijlagenrapport arbeidsmarktanalyse Ad Life Sciences – Hanze -2025-2026
- Bijlage 04. Rapportage arbeidsmarktanalyse Ad life Sciences – Hanze – 2025-2026
- Bijlage 05. Memo maart 2025, DAS Onderwijs & Onderzoek UITWISSELING
- Bijlage 06. LOAd Collaboration Report, academic year 2024-2025
- Bijlage 07. Afstemming VHL – Hanze
- Bijlage 08. Instroomrapportage Ad Life Sciences werkenden – 2024
- Bijlage 09. Bijlagenrapportage behorend bij instroomrapportage Ad Life Sciences werkenden – 2024
- Bijlage 10. Instroomrapportage Ad Life Sciences mbo-4 – 2024
- Bijlage 11. Bijlagenrapportage behorend bij instroomrapportage Ad Life Sciences mbo-4 – 2024
- Bijlage 12. Rapportage instroomenquête Ad Life Sciences – Hanze – mbo-4 – 2025-2026
- Bijlage 13. Bijlagenrapportage instroomenquête Ad Life Sciences – Hanze – mbo-4 – 2025-2026
- Bijlage 14. Ad Life Sciences – Arbeidsmarktanalyse - 2024
- Bijlage 15. Bijlagenrapportage behorend bij Ad Life Sciences – Arbeidsmarktanalyse - 2024
- Bijlage 16. Vacatureanalyse Ad Life Sciences - 2024
- Bijlage 17. Relevante vacatures Ad Life Sciences - 2024
- Bijlage 18. Intentieverklaringen

share your talent.
move the world.